

Kućna kanalizacija

**prof.dr.sc. BOŽENA
TUŠAR**

KANALIZACIJSKI SUSTAVI URBANIH SREDINA

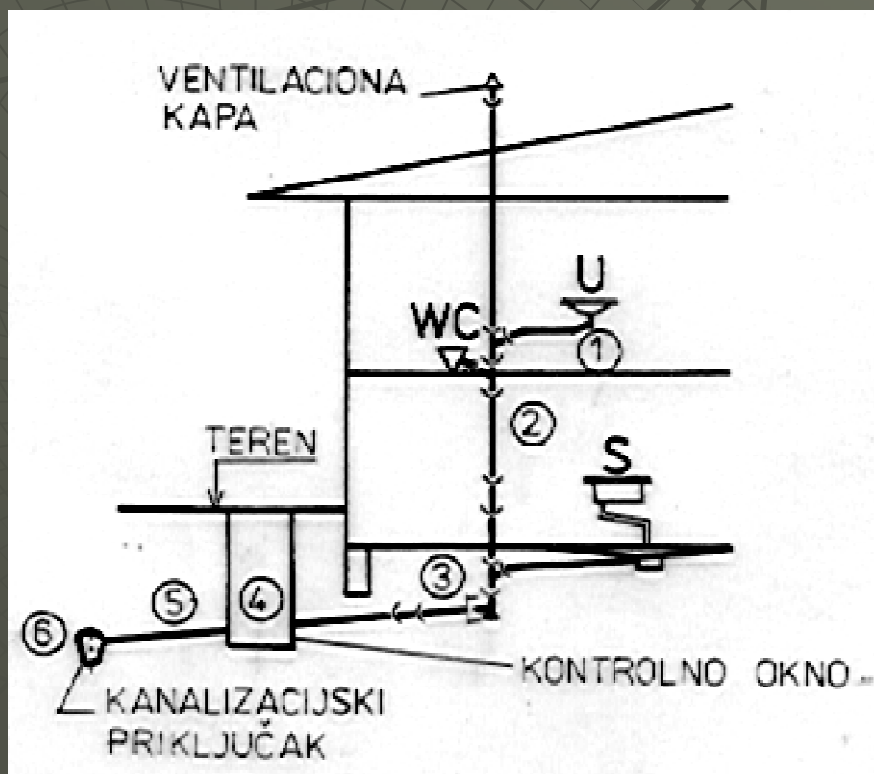
- ◆ **Kanalizacijski sustavi urbanih sredina** sastoje se od sljedećih dijelova:
- ◆ **A) kućne (privatne) kanalizacije**, koja obuhvaća sanitarne predmete, cijevnu mrežu unutar pojedinog objekta i kanalizacijski priključak;
- ◆ **B) gradske (javne) kanalizacije**, a to su:
- ◆ mreža pomoćnih i glavnih kanala u naselju,
- ◆ uređaj za čišćenje otpadnih voda i
- ◆ ispust u prirodni vodni sustav, odnosno u okoliš.

Kućna kanalizacija

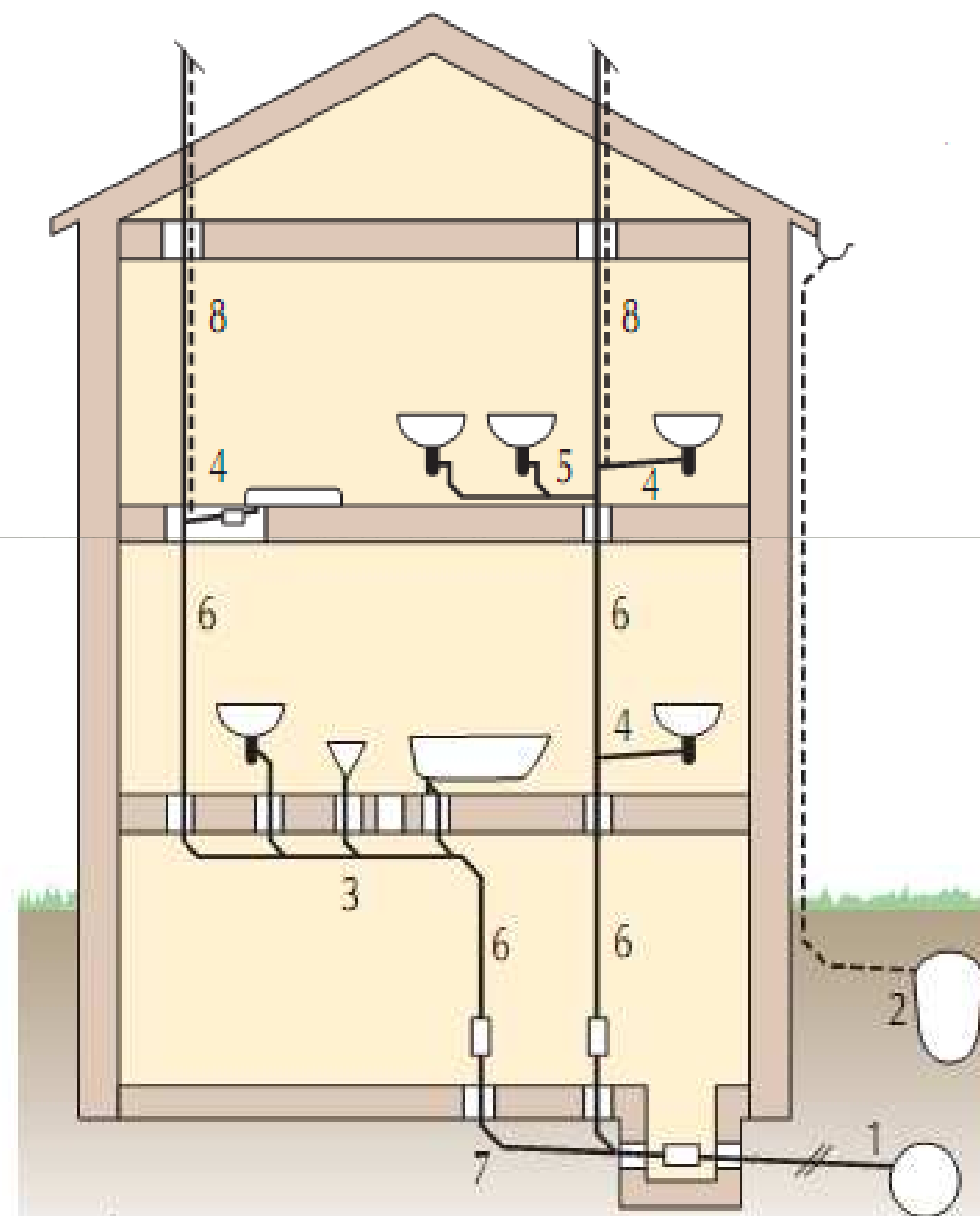
- ◆ **Kućna kanalizacija mora zadovoljiti sljedeće uvjete:**
- ◆ **sigurno i besprijekorno funkcioniranje;**
- ◆ **upotrebu materijala koji će osigurati dugi vijek trajanja;**
- ◆ **prvoklasnu izvedbu spojeva od postojana materijala radi osiguranja vodonepropusnosti;**
- ◆ **primjerenu ventilaciju cijelog sustava odvodnje;**
- ◆ **primjereno dimenzioniranje cijevi;**
- ◆ **osigurano čišćenje i održavanje kanalizacije;**

- ◆ **zaštitu od naglih promjena temperature;**
- ◆ **treba paziti da cijevi ne dođu pod utjecaje slijeganja zgrade;**
- ◆ **mora se spriječiti utjecaj usporene vode iz javne kanalizacije;**
- ◆ **valja osigurati dovoljne količine vode za ispiranje;**
- ◆ **nakon izvedbe osigurati stalnu kontrolu i održavanje kanalizacijskog sustava u ispravnom stanju**

Kućne kanalizacijske instalacije služe za odvođenje sanitarnih otpadnih voda iz stambenih i poslovnih zgrada te manjih proizvodnih pogona. Započinju na izljevu o sanitarnog predmeta ili kućanskog uređaja (npr. perilice rublja ili posuđa i sl.), a završavaju na spoju s javnim kanalizacijskim sustavom, odnosno s kućnim sustavom za zbrinjavanje otpadnih voda ako zgrada nije priključena na javnu kanalizaciju.

Djelovi kućne kanalizacije

Osim spomenutih dijelova, kućna kanalizacija može sadržavati i

- ◆ objekte i uređaje za djelomično ili potpuno pročišćavanje otpadnih voda prije njihova uvođenja u javnu kanalizaciju (predtretman otpadne vode);
- ◆ objekte i uređaje za dizanje otpadnih voda na višu razinu - kućne crpne stanice ako se u gradskoj kanalizaciji pojavljuje usporena voda ili je gradska plića od kućne kanalizacije;
- ◆ objekte za prikupljanje i obradu otpadnih voda: sabirne jame, septičke jame, male uređaje;
- ◆ objekte i uređaje za snižavanje razine i odvodnju podzemnih voda (drenažna kanalizacija).

Kućna kanalizacija funkcionira u nekoliko faza

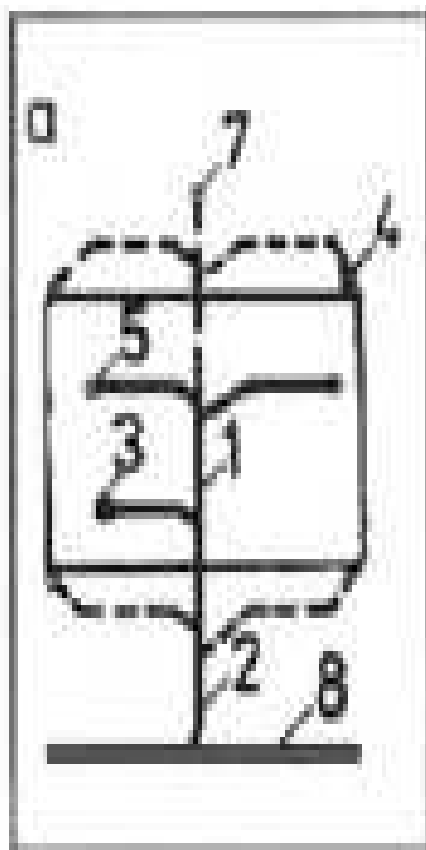
- ◆ Kućna kanalizacija predstavlja povezani sustav cijevi koji funkcionira u nekoliko faza:
- ◆ prima otpadne vode iz sanitarnih i uređajnih predmeta u zgradi, od onih najviših do najnižih;
- ◆ tako prikupljenu otpadnu vodu sustavom horizontalnih cijevi i vertikala dovodi do zajedničkoga sabirnog kanala (temeljnog voda);
- ◆ preko kontrolnog okna (zadnjeg na kućnoj kanalizacijskoj mreži) otpadne se vode iz zgrade izlijevaju u gradsku kanalizaciju ili u lokalni uređaj za pročišćavanje (tamo gdje nije moguć priključak na gradsku kanalizaciju).

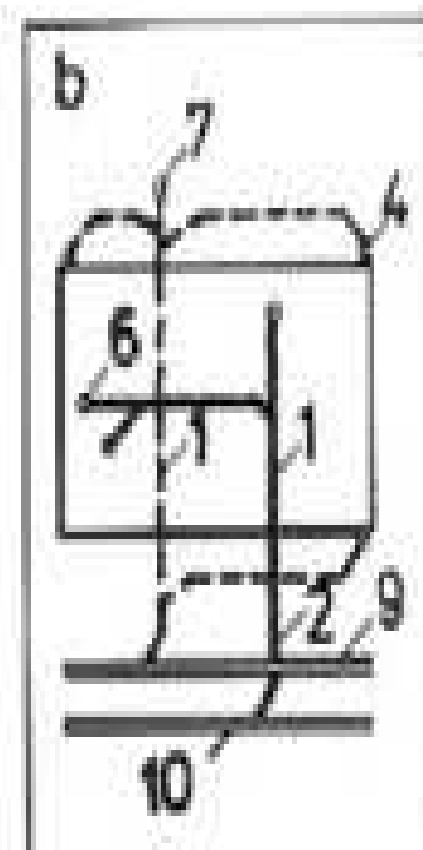
Projekt kućne kanalizacije

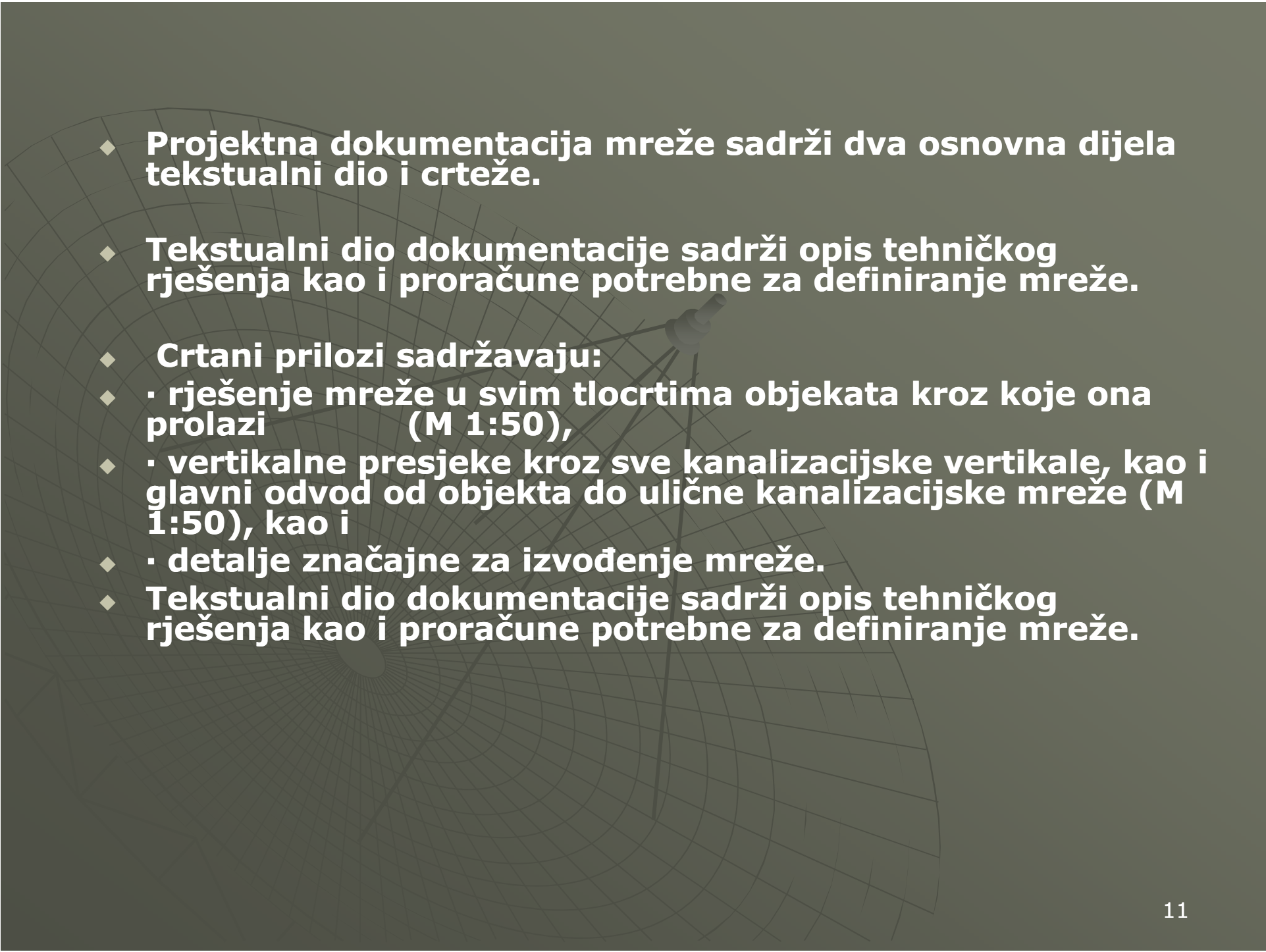
- ◆ **Kanalizacijska mreža se projektira prema arhitektonskom projektu u kojem su ucrtani sanitarni objekti, definirani konstruktivni elementi objekta, kote temeljenja te njegove apsolutne kote.**
- ◆ **Polazni podatak za projektiranje je i podatak o uličnoj kanalizacijskoj mreži uz uvjete za priključenje koje daje služba lokalnog poduzeća za vodovod i kanalizaciju.**

Mješoviti i razdjelni kanalizacijski sustavi u objektu

- 1 - glavni sakupljač unutrašnje kanalizacije
- 2 - kanalizacijski priključak
- 3 - podna rešetka
- 4 - kila kanalizacija (oborinska)
- 5 - vertikalna otpadne vode (mješovite kanalizacije)
- 6 - vertikalna otpadne vode (razdjelne kanalizacije)
- 7 - dvorišna kanalizacija
- 8 - glavni kanal (ulični) mješovite kanalizacije
- 9 - glavni kanal (ulični) oborinske kanalizacije
- 10 - glavni kanal (ulični) otpadne kanalizacije

-
- ◆ **Projektna dokumentacija mreže sadrži dva osnovna dijela tekstualni dio i crteže.**
  - ◆ **Tekstualni dio dokumentacije sadrži opis tehničkog rješenja kao i proračune potrebne za definiranje mreže.**
  - ◆ **Crtani prilozi sadržavaju:**
    - ◆ **• rješenje mreže u svim tlocrtima objekata kroz koje ona prolazi (M 1:50),**
    - ◆ **• vertikalne presjeke kroz sve kanalizacijske vertikale, kao i glavni odvod od objekta do ulične kanalizacijske mreže (M 1:50), kao i**
    - ◆ **• detalje značajne za izvođenje mreže.**
  - ◆ **Tekstualni dio dokumentacije sadrži opis tehničkog rješenja kao i proračune potrebne za definiranje mreže.**

Projektiranje kanalizacijske mreže unutar objekta započinje od definiranja položaja vertikalnih sabirnih vodova tzv. vertikalala. S analizom položaja vertikalala započinje se od najviše etaže. Odabran položaj vertikale se prenosi na niže etaže te provjerava i usuglašava sa zahtjevima svake pojedine etaže.

Nakon utvrđivanja položaja vertikalnih sabirnih vodova tzv. vertikalala, pristupa se ucrtavanju horizontalnih ogranaka po etažama.

Veza unutrašnje s vanjskom dvorišnom ili uličnom kanalizacijskom mrežom se prikazuje 12u tlocrtu najniže etaže, kroz situacijski plan dvorišne mreže i vertikalni presjek glavnog odvoda kanalizacijskog objekta.

Tehnički uvjeti za dobro izvedenu kanalizaciju

- upotrijebljeni materijal treba biti kvalitetan i treba trajati koliko i sam objekt**
- kanalizacija treba biti izvedena prema važećim propisima**
- mora se osigurati dovoljna i stalna količina vode za ispiranje kanalizacijskog sustava**
- sustav mora biti zaštićen od mraza i naglih temperaturnih promjena**
- cijevi ne smiju biti pod utjecajem slijeganja objekta i drugih mehanički utjecaja**
- mora biti osigurana stalna kontrola i održavanje sustava u ispravnom stanju**

Horizontalna katna mreža odvodi otpadne vode iz prijamnih posuda do najbliže vertikale ili temeljnog voda

Grane mogu biti položene koso, horizontalno ili vertikalno lomljene ili složene

Ako horizontalna katna mreža nije pravilno izvedena, u granama i sifonima mogu nastati začepjenja i šumovi pri protjecanju, a moguće je i isisavanje vodenog čepa sifona

- 1. Samoisisavanje vodenog čepa**
- 2. Inducirano (strano) isisavanje vodenog čepa sifona**

Stupanj ispunjenosti cijevi

Osnovni pokazatelj ispravnog rada horizontalnih kanalizacionih vodova je stupanj ispunjenosti cijevi koji je jednak omjeru razine otpadne vode u cijevi i promjera cijevi .

Pri čemu je:

$$s = \frac{h}{D}$$

S – stupanj ispunjenosti

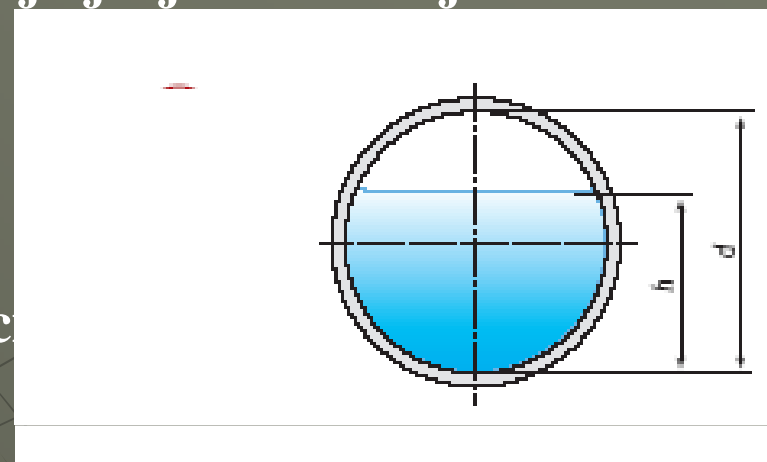
h – najviša razina otpadne vode u cijevi (cm)

D – unutarnji promjer cijevi (cm)

-predstavlja polazni podatak za dimenzioniranje horizontalnih vodova i prema njoj se određuje promjer cjevovoda i brzina strujanja o čemu ovisi potreban pad voda

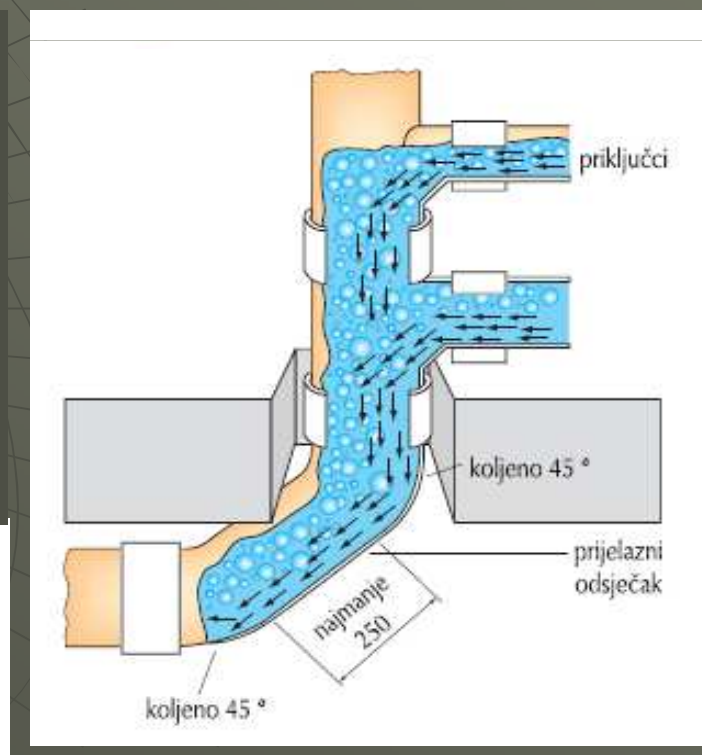
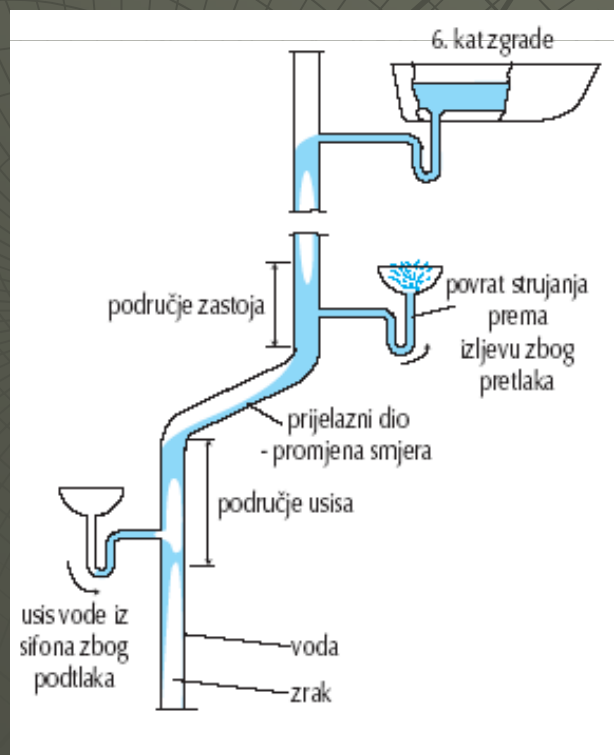
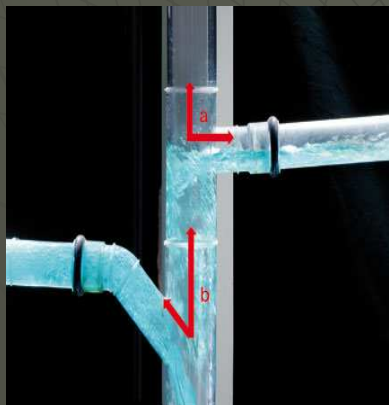
Najmanji promjeri:

- Za glavni sabirni vod (najnižem dijelu sustava): DN 100
- Za priključne i sabirne priključne vodove: jedan red veličine nazivnog promjera DN više od promjera sifona priključnog elementa

Povoljan raspored tlakova se može ostvariti odgovarajućom izvedbom prijelaza s okomitog na vodoravni dio:

- za okomite odsječke duljine do 10 m (1 do 3 kata) prijelaz se može izvesti i s koljenima od 87 ili 90 °
- za okomite odsječke dulje od 10 m prijelaz se mora izvesti pomoću dva koljena od 45 ° s međudsječkom duljine 250 mm čime se istodobno smanjuje mogućnost zastoja i stvaranje buke

Vertikalni kanalizacijski vodovi

Vertikalei su glavni dio kućne kanalizacijske instalacije, a služe za prikupljanje i odvod otpadne vode od priključnih vodova izljeva i sabirnih priključnih vodova do glavnog horizontalnog sabirnog voda postavljenog u najnižem dijelu zgrade, odnosno do kućnog priključka.

Najmanji promjer vertikala iznosi:

- DN 70, ako se na njega ne spajaju zahodski priključci (takvi se vodovi nazivaju kuhinjskim okomitim vodovima i na njih se smiju spajati najviše 4 kuhinjske prostorije s potrebnom opremom - sudoperima, perilicama posuđa i sl.
- DN 100, ako se na njega spajaju zahodski priključci.

Okomiti se vodovi od najviše do najniže točke trebaju voditi što je moguće ravnije i bez promjene promjera.

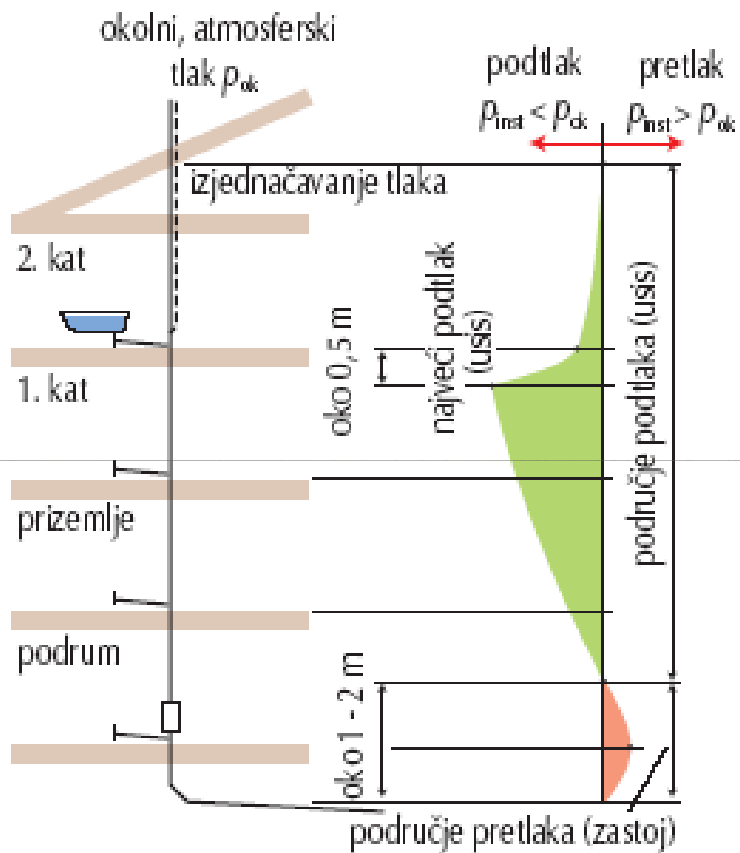
KANALIZACIJSKE VERTIKALE TREBA POSTAVLJATI

- pored zahoda
- postavljaju se na unutarnje zidove u vidljive ili nevidljive žljebove ili u instalacijske blokove
- kod grupnih zahoda na jednu vertikalnu se mogu priključiti četiri zahoda i to dva s jedne i dva s druge strane , ako ih ima više od četiri uvodi se još jedna vertikala

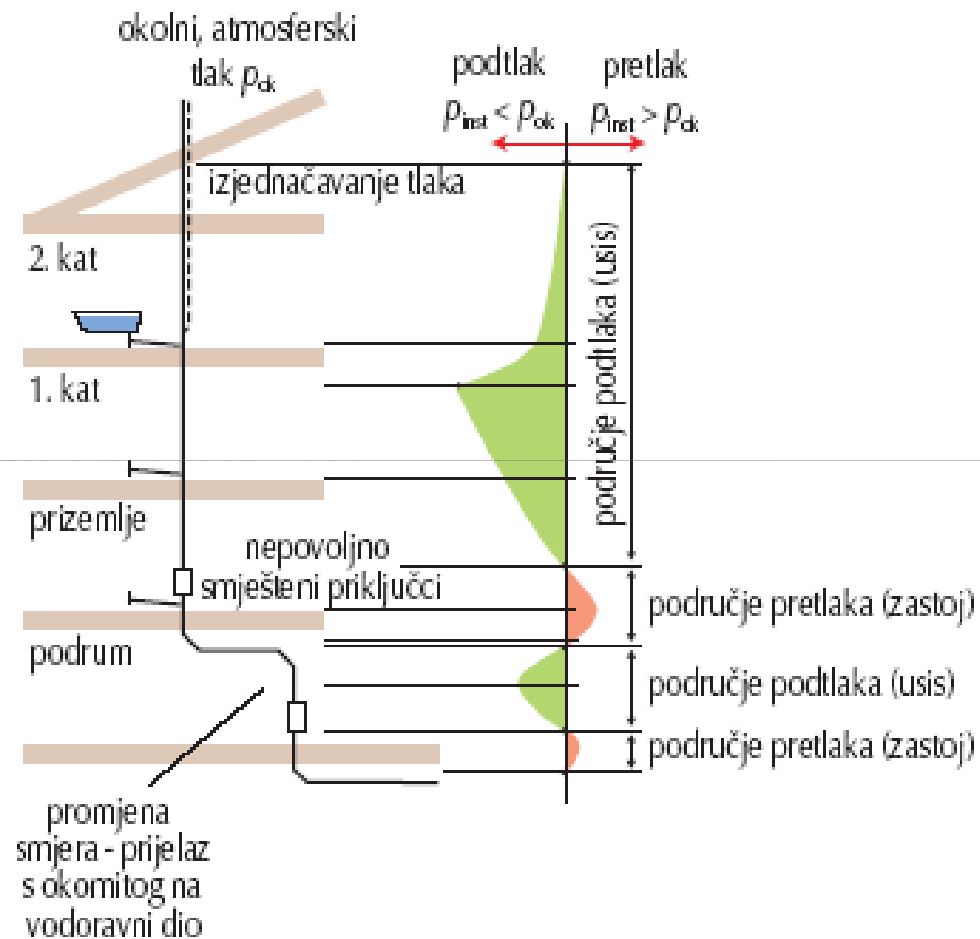
...GDJE NE SMIJE PROĆI KANALIZACIJSKA VERTIKALA!?!...

- na vanjskom zidu (kada to nije moguće izbjeći mora se termički izolirati)
- kroz sklonište
- kroz stambene i administrativne prostore (kada to nije moguće izbjeći mora se izolirati, postaviti u žljebove, ne smije se postaviti revizija u tom dijelu prostora)
- kroz prostorije za čuvanje i pripremu hrane
- kroz prostor trafostanica, telefonskih centrala i dr. elektroinstalacija

a) posve okomiti vod

b) vod s prijelaznim dijelom

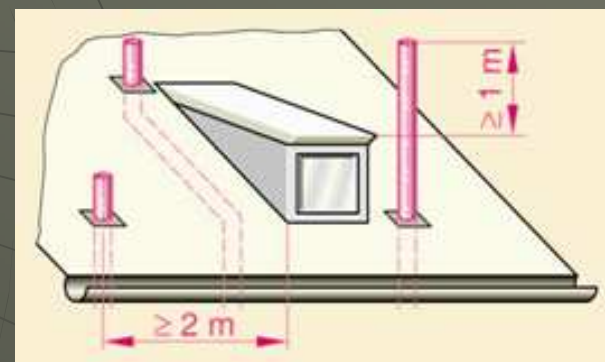
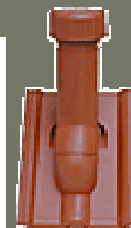
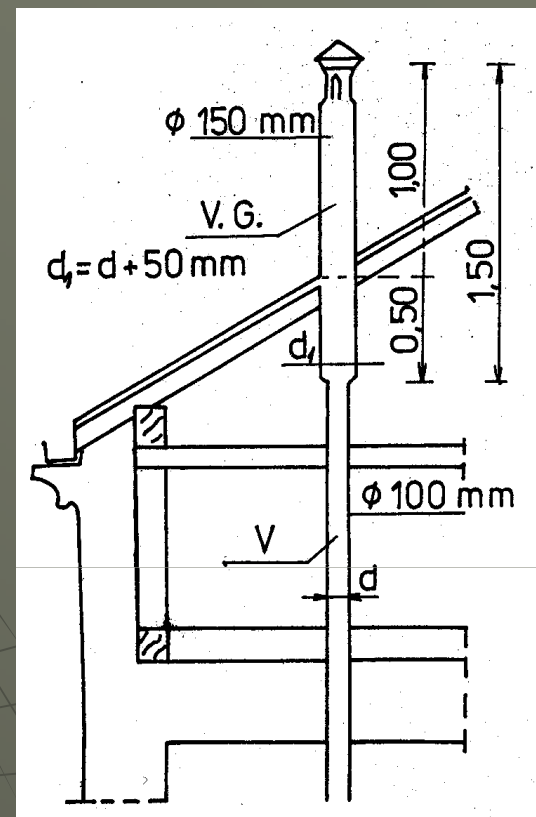

Ventiliranje vertikale

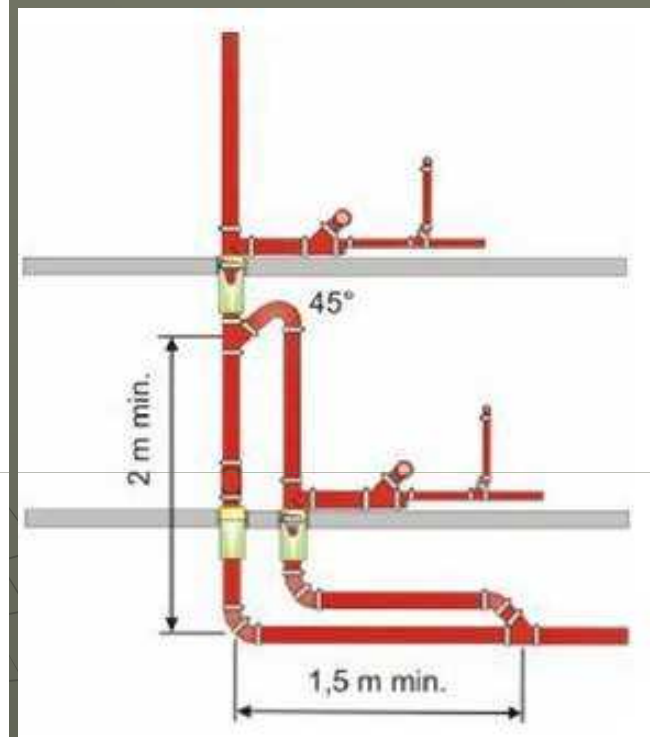
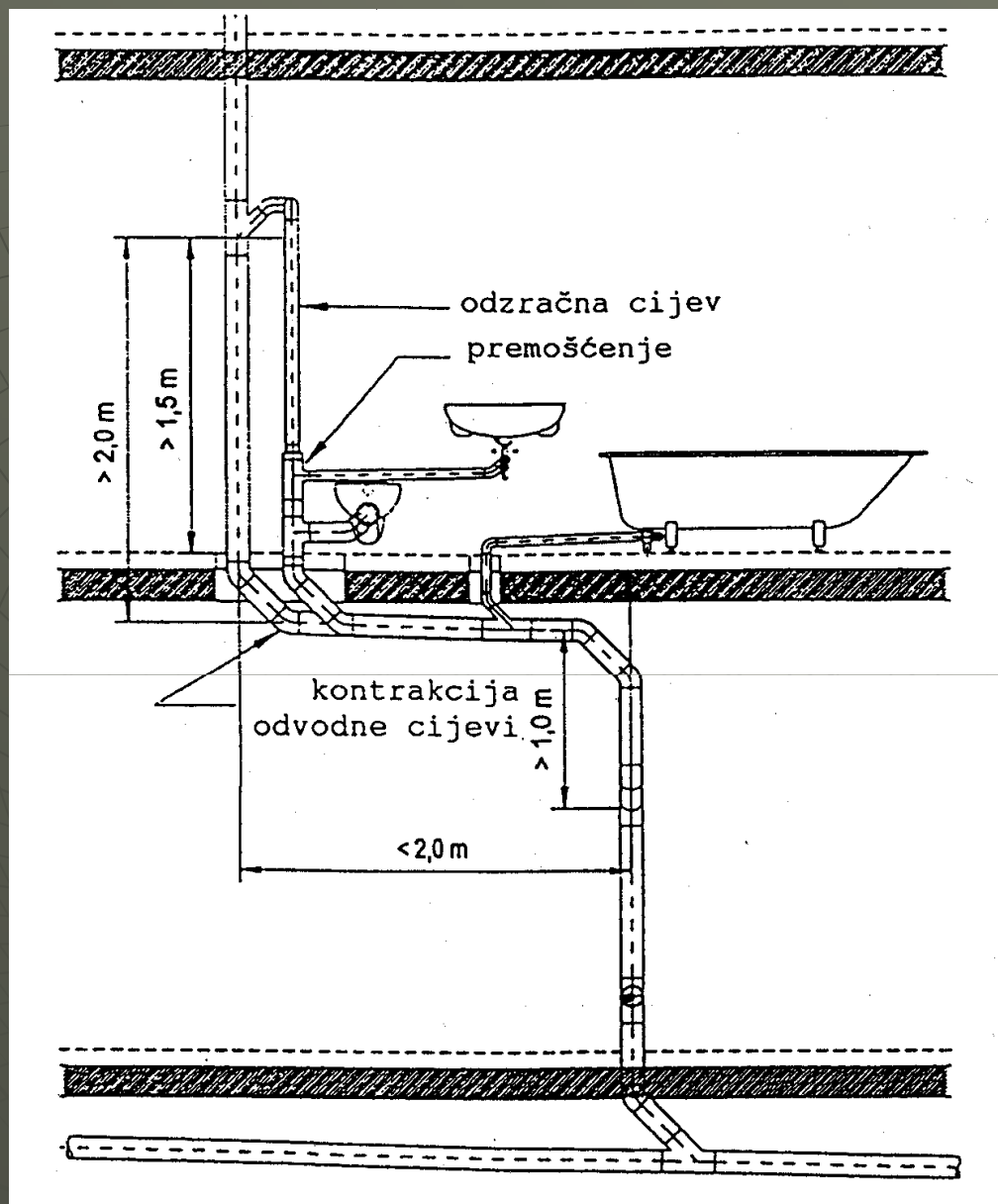
- Primarne – vertikale se provuku iznad krova i na njih se postavlja ventilacijska kapa
- Sekundarne – uz svaku vertikalnu kanalizaciju se postavlja paralelna odušna cijev, koja je barem u svakom trećem katu spojena s vertikalom. Na taj način se izbjegava isisavanje sifona. Spoj odušne cijevi s vertikalom kanalizacije treba izvesti s nagibom prema glavnoj vertikali da se spriječi prelijevanje otpadne vode u odušni sustav – obvezna kod nas za sve objekte s više od 5 etaža, a najmanji joj presjek treba biti $\phi 70 \text{ mm}$

Posebni sistemi za ventiliranje

- Sovent
- Studor

Primjer premošćenja odvodne cijevi

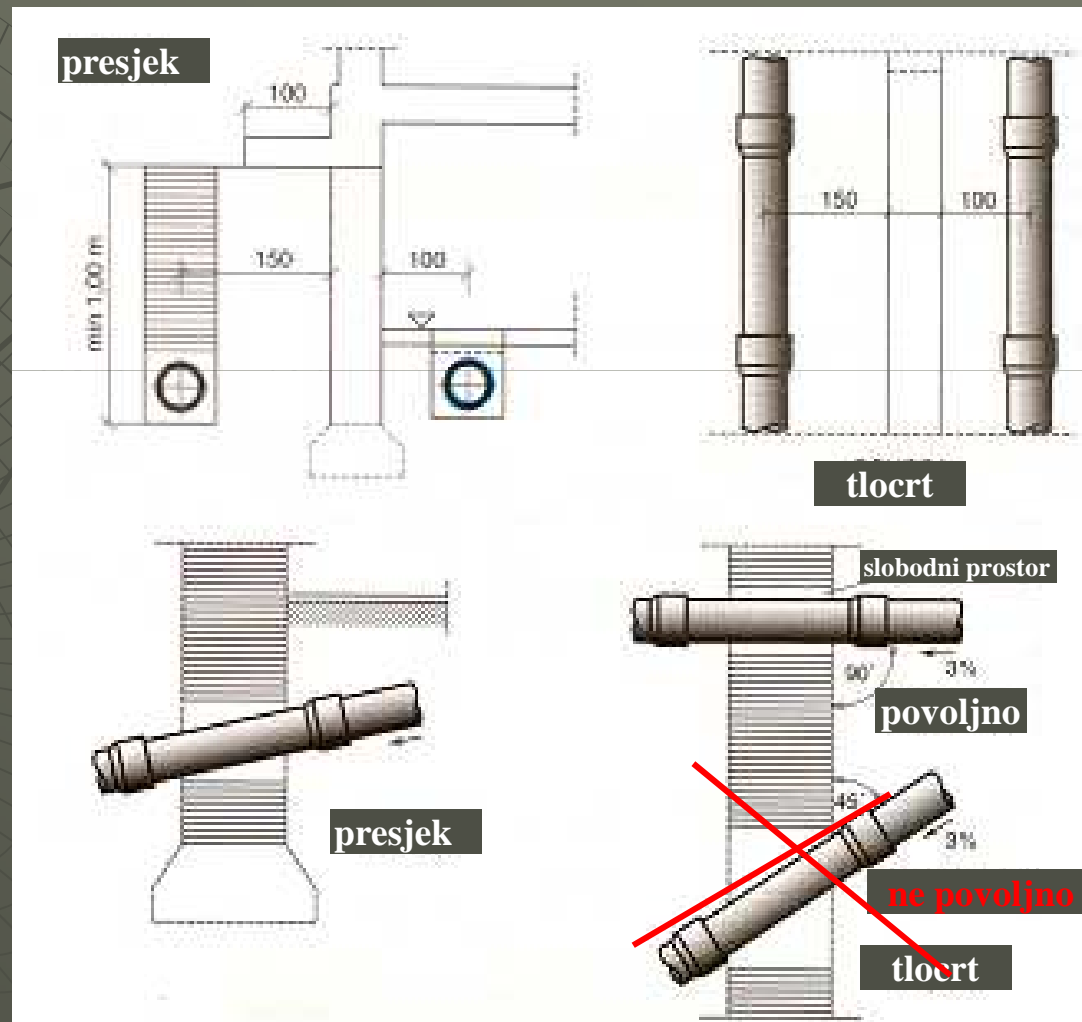
Sabirna horizontalna kanalizacijska mreža

- čine je horizontalno postavljeni kanali u zgradi, a u njih se ulijeva otpadna voda iz vertikalna i eventualno direktno priključenih grana te iz podnih slivnika
- horizontalna mreža (temeljni vod) odvodi vodu u priključni kanal ili u dvorišnu kanalsku mrežu
- prema vrsti otpadne vode razlikujemo:
  - sabirne vodove za otpadnu vodu
  - sabirne vodove za oborinsku vodu
  - skupne sabirne vodove
- sabirna kanalizacija izvode se položena u tlu ispod poda najniže etaže ili ovješena o strop

VOĐENJE CIJEVI KROZ OBJEKAT

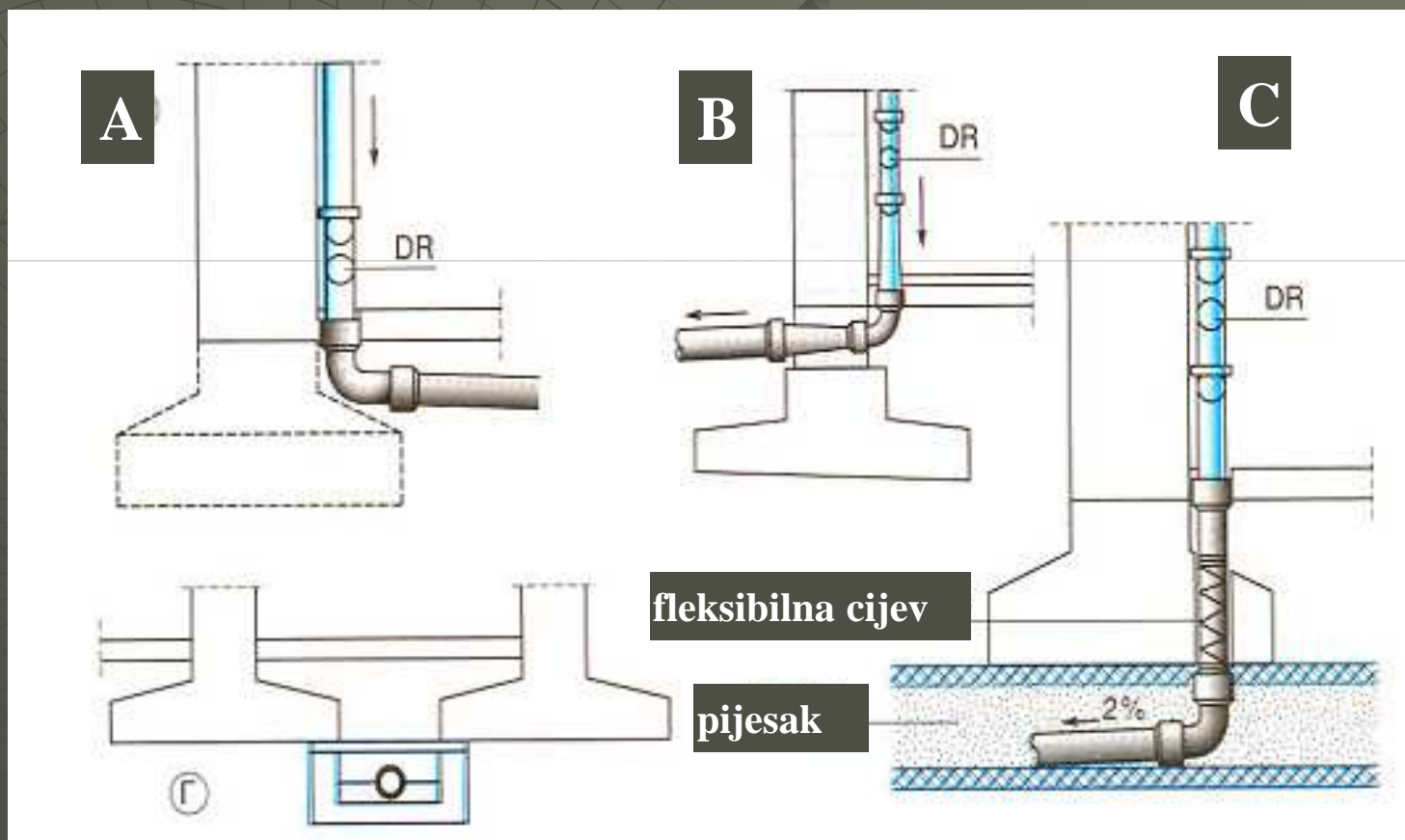
TREBA VODITI RAČUNA O POSTAVLJANJU CIJEVI PORED ILI KROZ ZIDOVE, TAVANICE I TEMELJE

- **PORED ZIDOVA** na 1m od zida s unutrašnje strane, na 1,5 m s vanjske strane zida, zbog postavljanja zaštite zida i hidroizolacije
- **KROZ ZIDOVE**, otvor pod kutom od 90° , 5 cm veći od promjera cijevi, cijev se na mjestu otvora zaštićuje izolacijskom trakom
- **VETIKALE** se moraju pričvrstiti na zid obujmicama ili kukama na razmaku od 2m

VOĐENJE CIJEVI U ODNOSU NA TEMELJE

- cijev se može voditi ispod trakastog temelja
- cijev se ne smije voditi ispod temelja samca

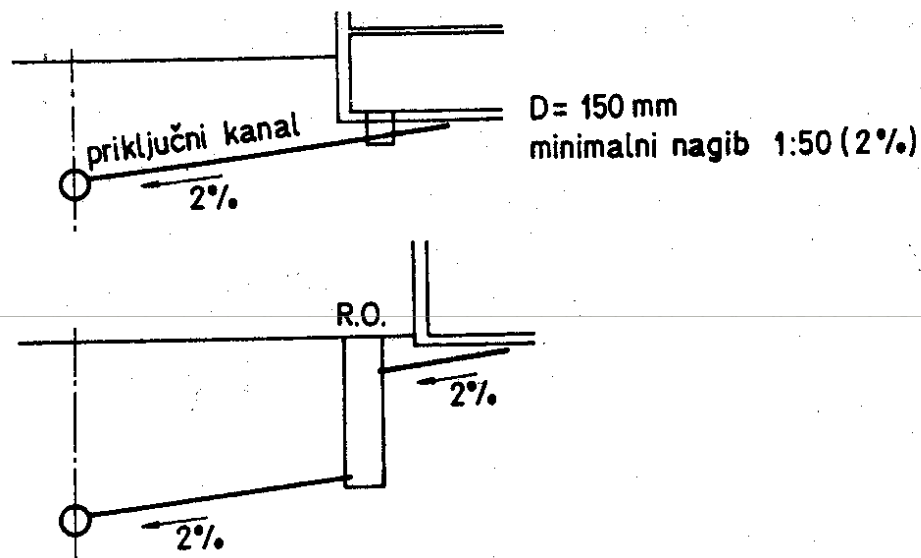
Priključak na javnu kanalizaciju

- priključak na javnu kanalizaciju spaja kućnu kanalizacijsku mrežu s uličnim kanalom, odnosno gradskom mrežom
- započinje u kontrolnom oknu u objektu, odnosno dvorištu, a završava na spoju s uličnim kanalom
- kućni priključak na sustav javne odvodnje čini: spojni cjevovod od kontrolnog okna na javnoj kanalizaciji do prvog priključnog kontrolnog okna, koje je dio sustava unutarnje odvodnje
- priključno okno gradi i održava korisnik sustava javne odvodnje, na određenom mjestu uz regulacijsku liniju
- priključne kanale, u pravilu, izvodi i održava komunalno poduzeće, ali o trošku vlasnika objekta
- svaki objekt mora imati samostalan priključak na gradsku mrežu, koji je određen propisanim uvjetima gradskog komunalnog poduzeća

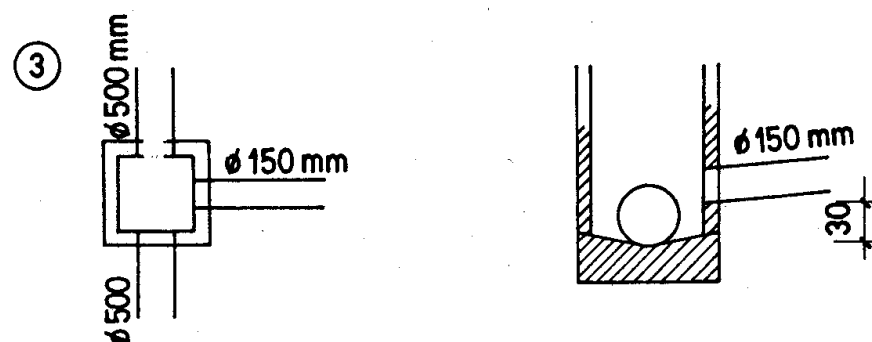
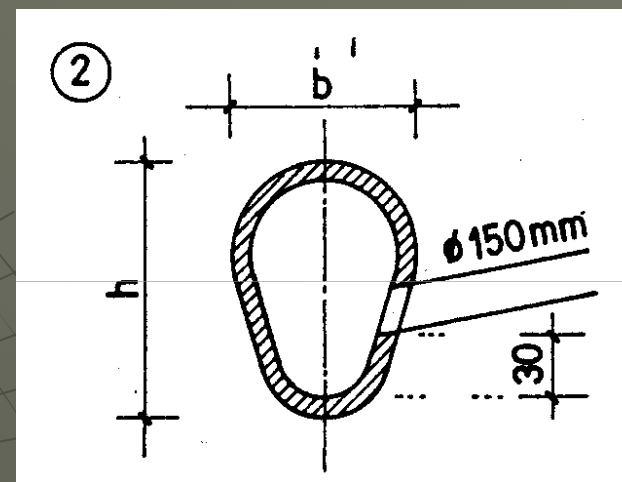
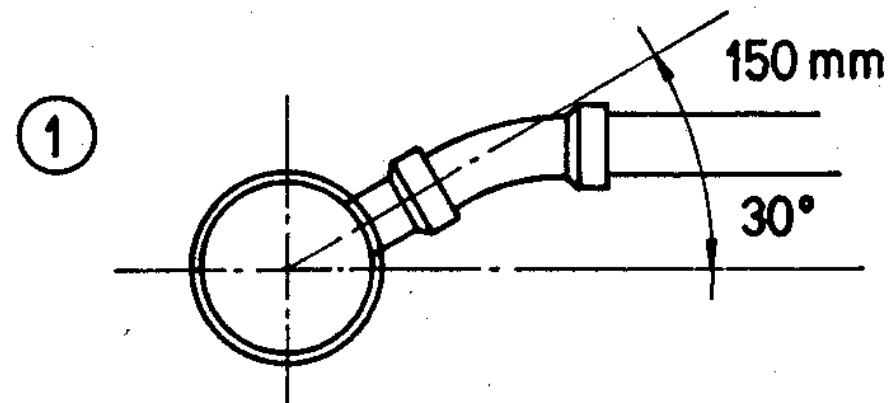
Kućni kanal se može priključiti:

- pomoću fazonskog komada
- bušenjem uličnog kanala

- priključak treba biti što kraći

-nagib mora biti jednak na cijeloj duljini priključne cijevi

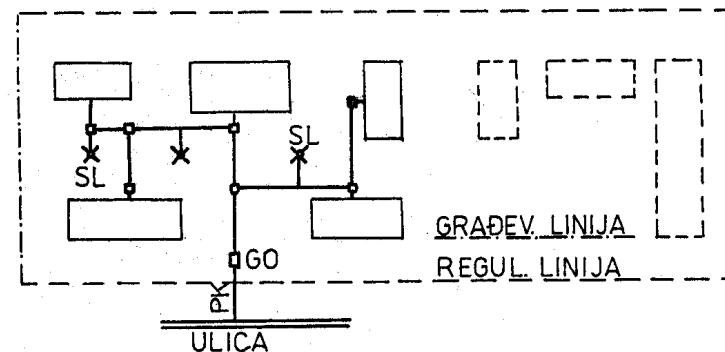
Dvorišna kanalizacija

Dvorišna kanalizacija povezuje kućnu kanalizacijsku mrežu s javnim odvodnim sustavom, ili ukoliko on ne postoji, s lokalnim uređajem za pročišćavanje otpadne vode.

Po opsegu dvorišna mreža se radi za jednu zgradu ili za skupinu zgrada. Za projektiranje i izvedbu dvorišne kanalizacije vrijede pravila koja se primjenjuju i za gradsku kanalizaciju (materijali, slivnici, kontrolna okna, nagibi i dr.)

Potrebno je da kanali budu:

- što kraći,
- paralelni s vanjskim zidovima zgrada,
- na primjerenom razmaku od zgrade (1.5 - 4 m)
- na najmanjoj, ali ipak dovoljnoj dubini
- na primjerenom razmaku od korijenja drveća,
- de ne budu na površinama predviđenim za buduću gradnju
- priključak oborinskih voda na javnu kanalizaciju preko slivnika s taložnikom

Dimenzioniranje sanitarne kanalizacije prema DIN 1986.

-propis se zasniva na količini otpadne vode koja otječe iz sanitarnih i uređajnih predmeta, a prema priključnim vrijednostima AWs u l/s, prikazanih u tablici

Sanitarni predmet	Priključna vrijednost	Promjer priključnog voda
	AWs u L/s	mm
Umivaonik, bide s ≤ 2 pregiba cijevi	0.5	40
Umivaonik, bide s > 2 pregiba cijevi	0.5	50
Izljev kuhinjski, sudoper kuhinjski, kada direktno spojena i tuš kada (s priključkom do 2 m)	1	50
perilica posuđa kućanska, perilica rublja $< 6\text{kg}$		
pisoar pojedinačni, slivnik $\phi 50$		
kada i tuš kada (s priključkom preko 2 m)	1	70
slivnik $\phi 70$, velika perilica rublja 6-12 kg, sudoper veliki $>30\text{ L}$	1.5	
slivnik $\phi 100$, velika perilica posuđa privredna	2	100
Zahodska školjka	2.5	

- zbroj priključnih vrijednosti, AWs, daje protok prema kojem se određuju dimenzije vodova, a prema kojem se određuju dimenzije vodova, a pri tome se vodi računa i o istovremenosti upotrebe sanitarnih predmeta

DIMENZIONIRANJE HORIZONTALNE KATNE MREŽE

Promjer priključka ϕ [mm]	Najveća dopuštena duljina bez potrebe za odzračivanjem, m	Najveći zbroj priključnih vrijednosti ΣAWs [L/s]	
		bez ventilacije	s ventilacijom
50	6	1	1.5
70	10	3	4.5
100	10	16	25

- grane dulje od 10 m ili više od 16 AWs treba obavezno ventilirati
- kod dimenzioniranja glavnog sabirnog vodoravnog voda i kućnog priključka na dijelu unutar zgrade i izvan nje, uz najveći protok treba voditi računa i o potrebnom padu (Kutterove tablice ili Prandtl-Colebrookove jednadžbe odnosno tablice za punjenje cijevi $h/D = 0,5$ i koeficijent hrapavosti 1mm).

DIMENZIJE SANITARNIH VERTIKALA

Promjer voda ϕ [mm]	ODZRAČNI VOD								
	primarna ventilacija			pomoćna ventilacija			sekundarna ventilacija		
	AWs[L/s]	broj zahoda	q_{sdozv} [L/s]	AWs[L/s]	broj zahoda	q_{sdozv} [L/s]	AWs[L/s]	broj zahoda	q_{sdozv} [L/s]
70	9	-	1,5	18	-	2,1	27	-	2,6
100	64	13	4	125	25	5,6	185	37	6,8
125	154	31	6,2	300	60	8,7	441	88	10,5
150	408	82	10,1	795	159	14,1	1183	237	17,2

DIMENZIONIRANJE VENTILACIJSKIH VODOVA

- posebni proračuni ventilacijskih vodova u pravilu se ne izrađuju
- u gradu Zagrebu uobičajena je praksa da se u objektima visokima do 5 katova postavlja primarna ventilacija, kojoj je promjer jednak promjeru vertikale na koju se nastavlja
- u objektima gdje kanalizacijske vertikale prolaze kroz više od 5 katova izvodi se sekundarna ventilacija. To uz glavnu odvodnu vertikalnu podrazumijeva i paralelnu ventilacijsku vertikalnu, promjera barem 70 mm, koju treba najmanje u svakom trećem katu spojiti s glavnom vertikalom kanalizacije
- ostale odušnice (pomoćne) obično imaju promjere $\frac{2}{3}$ odvodnih cijevi koje ventiliraju ili promjer jednak promjeru odvodne cijevi. iznimka su zahodske grane za koje je dovoljan presjek ventilacijske cijevi 50 mm
- držeći se navedenih preporuka nije potrebno posebno proračunavati dimenzije ventilacijskih vodova

Dimenzioniranje priključka otpadne vode na gradsku kanalizaciju

- prema našoj praksi nužno je priključak kanalizacije dimenzionirati prema podacima o ukupnoj količini otpadne vode iz objekta (l/s)
- Samingova jednačina;

$$Q = \frac{N * P * q}{100}$$

Q - količina otpadne vode (l/s)

N - broj sanitarnih predmeta iste vrste

P - postotak istovremenog izljeva iz sanitarnih predmeta iste vrste

q - količina izljeva iz pojedinih sanitarnih predmeta (l/s)

Dimenzioniranje kanalizacijske mreže za odvod oborinske vode prema njemačkim propisima

Maksimalni protok prema racionalnoj metodi je određen jednačbom:

$$Q_{ob} = \frac{A \cdot i \cdot \Psi}{10000} \quad [\text{L/s}], \text{ gdje je}$$

- Q_{ob} - mjerodavna količina oborinske vode [L/s],
- A - slivna površina, odnosno tlocrtna površina krova [m²],
- Ψ - koeficijent otjecanja,
- i - intenzitet oborina [L/s/ha].

- pri korištenju njemačkih propisa uključen je koeficijent otjecanja $\psi=1$, što pridonosi sigurnosti
- unutarnje kišne vertikale dimenzioniraju se kao cijevi s nagibom 2%, a vanjske (limene) kišne vertikale kao cijevi s nagibom 1%

Izvedba kućne kanalizacije

Izvedbom kućne kanalizacije osigurava se dobro funkcioniranje i dugi vijek trajanja instalacije uz relativno minimalne troškove

Kanalizacija se u pravilu ne izvodi odjednom, već u fazama usklađenim s napredovanjem građevinskih radova

- temeljna kanalizacija, ukoliko je ukopana se provodi zajedno s betoniranjem temelja objekta
- kućna cijevna mreža se montira nakon završetka grubih građevinskih radova
- završetak radova na montaži kanalizacije - postavljanje je sanitarnih predmeta i podnih sifona, i to nakon završnog žbukana i postavljanja podova

Prije početka radova potrebno je na gradilištu prvenstveno:

- pripremiti potreban materijal – za njega je potrebno osigurati primjeren prostor, najbolje zatvoren
- pri prijevozu i i uskladištenju treba se pridržavati preporuka proizvođača cijevi

Cijevi i pribor

Za odvođenje otpadne vode upotrebljavaju se cijevi od različitih materijala i različitih tipova

-izbor cijevi ovisi o:

- vrsti otpadne vode
- mjestu ugradnje u projektu, ali i o
- cijeni

-cijevi trebaju biti

- dobre kakvoće kako bi osigurale siguran transport otpadne vode,
- otporne na kemikalije,
- postojane na promjene temperature,
- otporne na koroziju,
- moraju imati jednostavnost spojeva kako bi se što više pojednostavila ugradnja,
- osiguravanje međusobne zamjenjivosti cijevi, spojnih i prijelaznih elemenata od istih materijala i istih dimenzija, ali različitih proizvođača

Za dvorišne i priključne kanale upotrebljavaju se

- keramičke**
- betonske**
- cijevi od sintetičkih materijala, a iznimno**
- lijevanog željeza**

Prema namjeni i položaju u kućnoj mreži primjenjuju se:

- za temeljne vodove: keramičke, lijevano željezne, azbestcementne, PEHD cijevi i PVC**
- za vertikalne vodove: lijevano željezne, azbestcementne i plastične cijevi - PEHD ili PVC cijevi**
- za grane i ogranke: lijevano-željezne, čelične i plastične – PEHD i PVC cijevi**

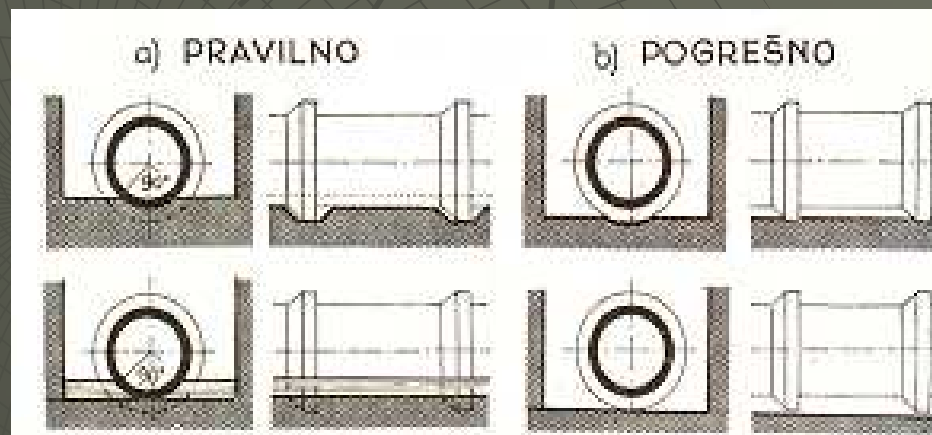
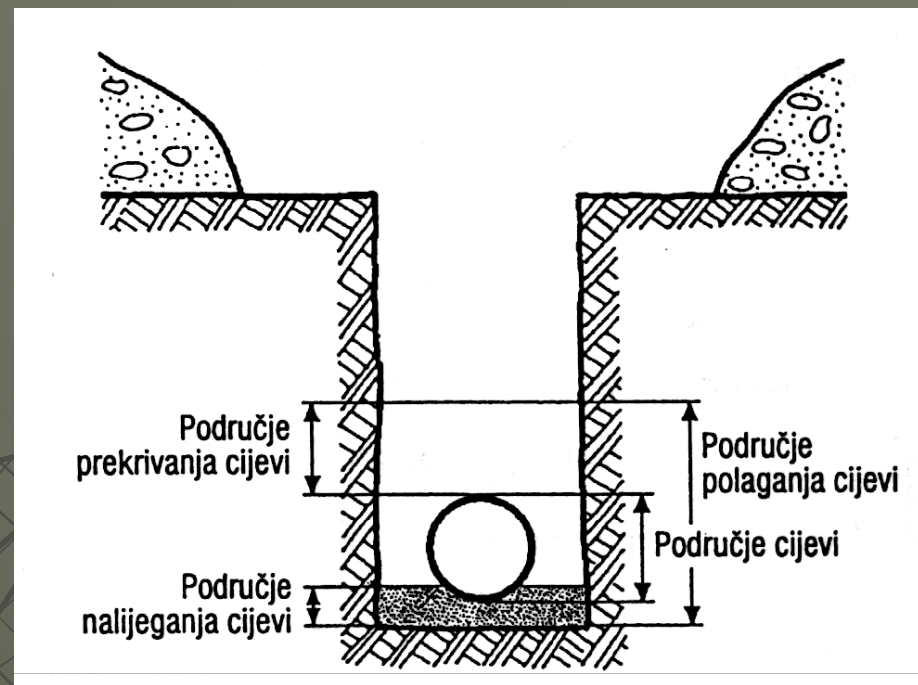
Kanalizacijska mreža izvan objekta (dvorišna)

Iskop rova i polaganje cijevi

- izvodi se prema projektnoj dokumentaciji i treba biti izvedena da ne propušta otpadnu vodu u okolno zemljište i ne zagađuje podzemnu vodu
- mreža se izvodi pravolinijski i svaka promjena pravca bilo po horizontali ili vertikalni se rješava pomoću kontrolnih okana
- širina rova ovisi o promjeru cijevi kao i dubine ukopavanja mreže, potrebno je sa svake strane osigurati minimalno 20 cm slobodnog prostora → s obzirom da su dubine veće od 1,5 m, razupiranje (djelomično ili potpuno) rova se nameće kao obavezno
- Kako se u kanalizaciji radi o gravitacijskom tečenju, vrlo je važno precizno niveliranje i izvođenje dna rova (nivelman)

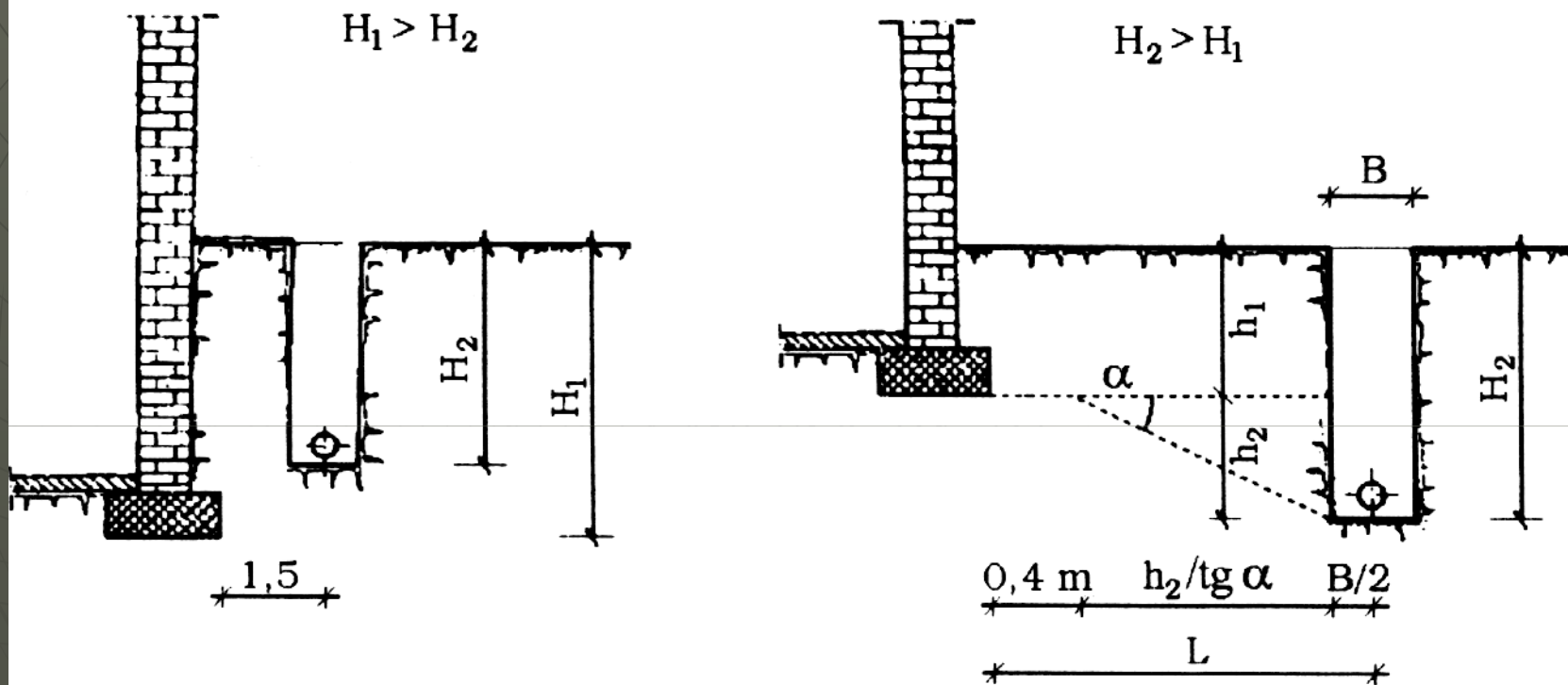

- kako se u kanalizaciji radi o gravitacijskom tečenju, vrlo je važno precizno niveliranje i izvođenje dna rova
- odvodna cijev se polaže u iskopan rov minimalne širine 80 cm
- dubina rova min 1m
- cijevi se polažu u sloju pijeska

cijevi u rovu moraju ravnomjerno nalijegati po cijeloj duljini, kako se ne bi dogodilo da cijev djeluje kao “prosta greda” ili “konzola”³⁷

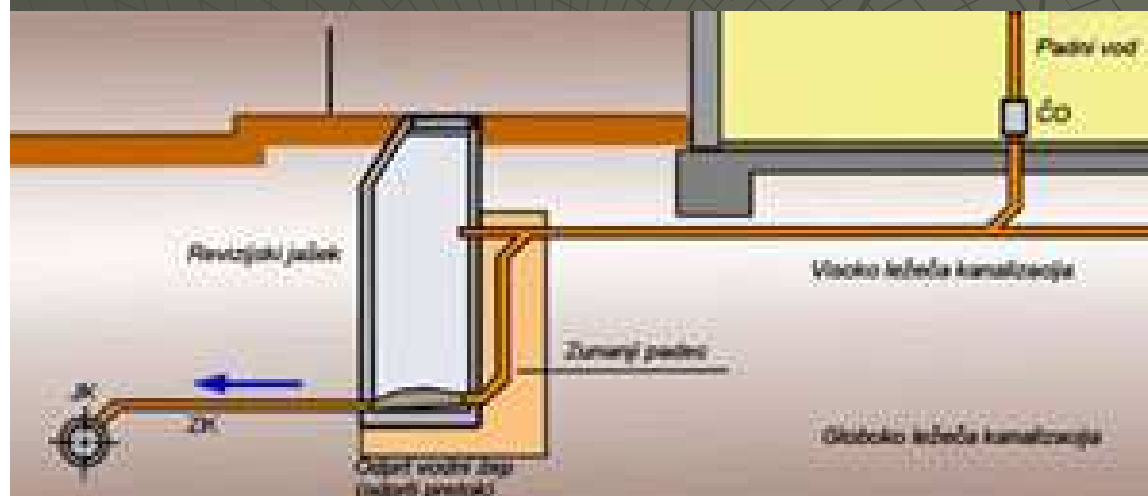
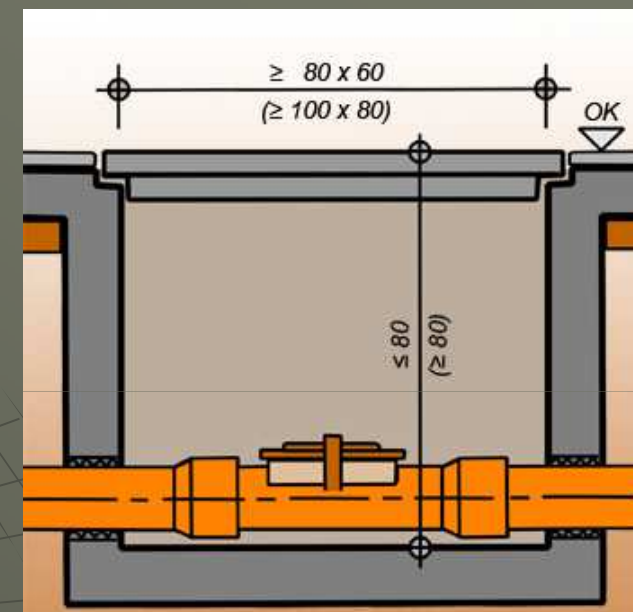
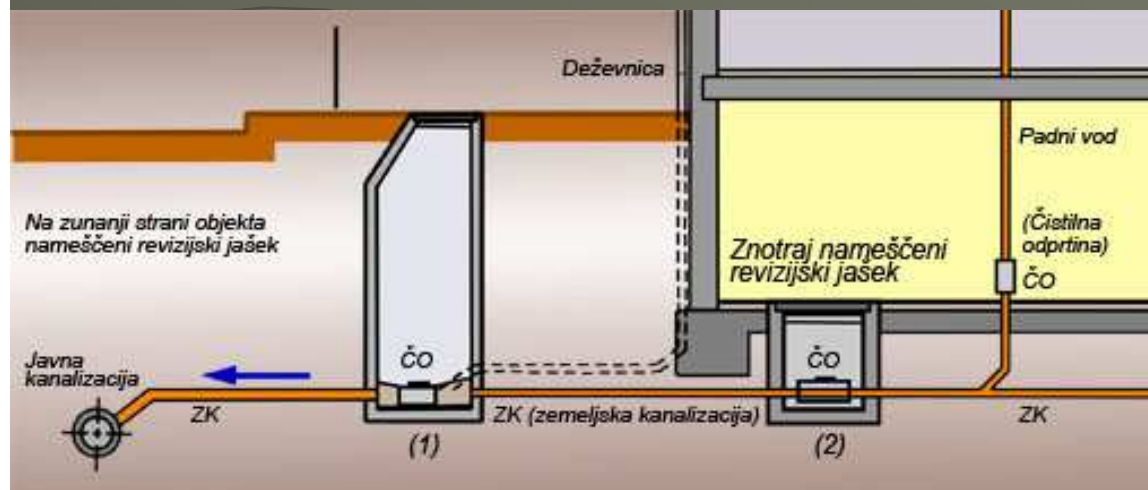

8 Odstojanje rova od temelja objekta

Kontrolna okna

- na priključnom kanalu prije spoja s javnom kanalizacijom mora biti izvedeno kontrolno mjerno okno u kojem će se moći nesmetano uzimati uzorci za utvrđivanje količine i kakvoće vode iz objekta
- ovo okno se smješta na javnoj površini uz regulacijsku liniju objekta (ili ogradu objekta), nizvodno od eventualnog predtretmana otpadne vode i na mjestu gdje je siguran nesmetan pristup
- kontrolna okna se izvode i na dvorišnoj kanalizaciji, a ili i unutar objekta ako je glavna sabirna kanalizacija ispod najniže etaže (u temeljima)
- ako je kontrolno okno u zgradi, na maloj dubini, tada se često provodi u zatvorenoj cijevi, ali obavezno mora postojati mogućnost čišćenja
- detalji kontrolnih okana, pojedinačnih ili tipskih, prikazuju se u detaljima projekta

Kontrolno okno u objektu s keramičkom zatvorenom cijevi, radi sprječavanja neugodnog mirisa iz kanalske mreže

Kanalizacijska instalacija u zgradi

- kanalizacijska instalacija u zgradi i svi njeni pripadajući dijelovi (uređaji) moraju biti izvedeni vodonepropusno, a to se pri tehničkom pregledu dokazuje zapisnikom
- kanalizacijske cijevi unutar zgrade postavljaju se u zidovima, stropovima, podovima i ispod površine tla i što pristupačnije
- cijevi se pričvršćuju o konstruktivne elemente zgrade, a pri tome se mora voditi računa o slijeganju zgrade, dilatacijama te širenju i skupljanju materijala
  - otvoreno – vidljivo uza zidove ili ispod stropa (obujmicama ili vješaljka),
  - zatvoreno - u kanalima
  - kombinirano - jedan dio njih je zatvoren, a dio pristupačan i vidljiv
- potrebno je izbjegavati vođenje cijevi kroz određena mjesta u zgradi gdje bi temperatura mogla pasti ispod 0 °C
- vodovodna instalacija bi trebala biti iznad kanalizacije, kako bi se spriječila mogućnost onečišćenja pitke vode otpadnom vodom

Temeljna kanalizacija

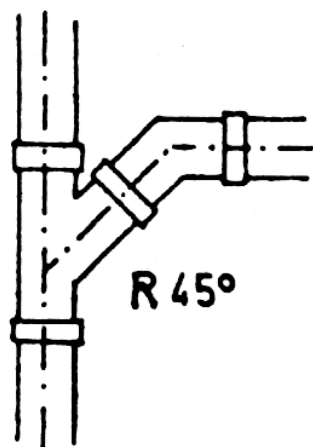
- *glavna sabirna kanalizacija najčešće se postavlja ispod poda najniže etaže iz koje se odvode otpadne vode, tada se naziva temeljnom kanalizacijom, a polaže se u zemlju*
- najmanji poprečni presjek temeljnog voda u objektu je 70 mm, ako se njime ne odvode vode iz WC, a najčešće je Ø 150 mm
- dubina polaganja cijevi uvjetovana je mehaničkom zaštitom od udara, opterećenja ili smrzavanja. Za cijevi položene unutar objekta obično se za osiguranje zahtijeva 20-30 cm nasipa iznad tjemena cijevi
- mjesta za čišćenje temeljne kanalizacije postavljaju se na mjestima gdje postoji veća vjerojatnost začepljenja cijevi, a to su mjesta nagle promjene pravca i uljevi bočnih kanala u glavni kanal
- otvore za čišćenje potrebno je postaviti (ukoliko je moguće) tako da se izbjegnu kontrolna okna u objektu
- otvori za čišćenje moraju biti postavljeni prema smjeru tečenja, uvijek uzvodno od mjesta vjerojatnog začepljenja

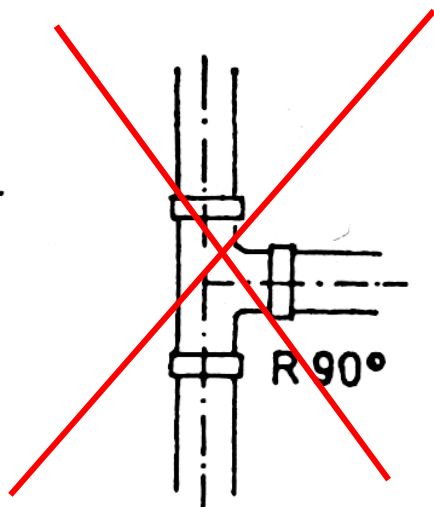
Sistem pripremljen za betoniranje

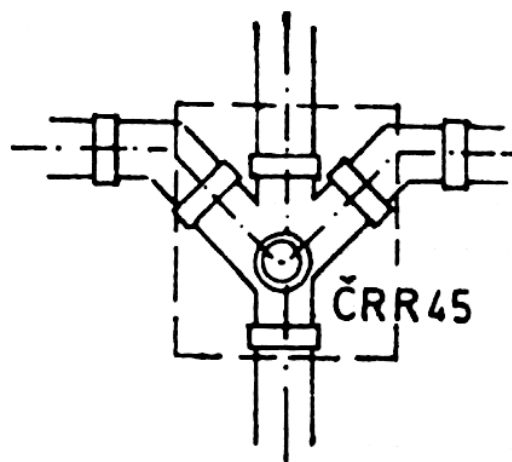
1

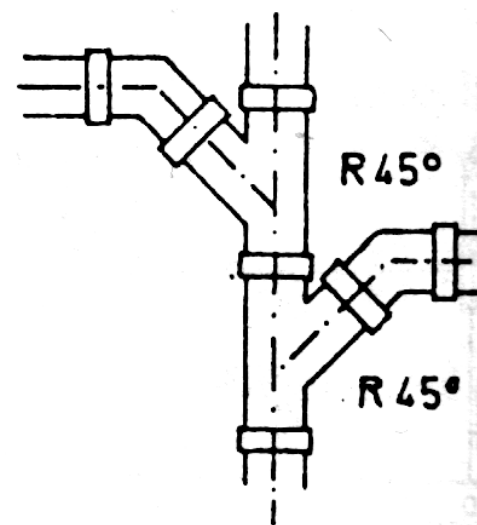
2

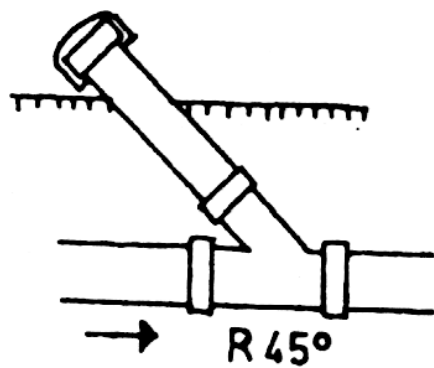
3

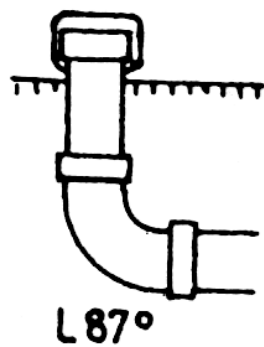
4

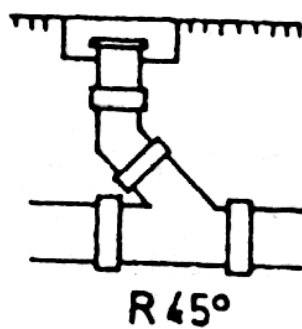
1

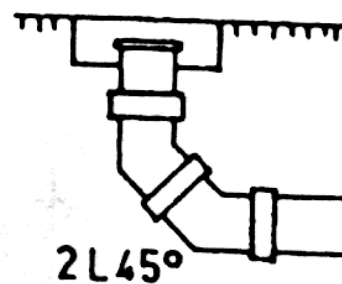
2

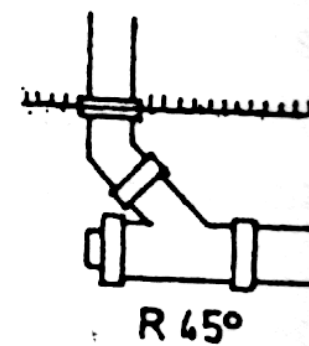
3

4

5

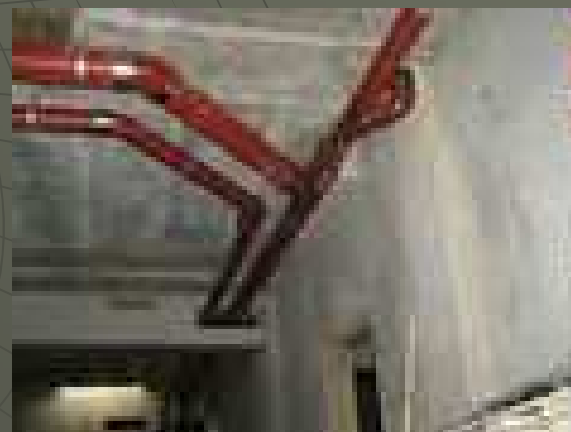
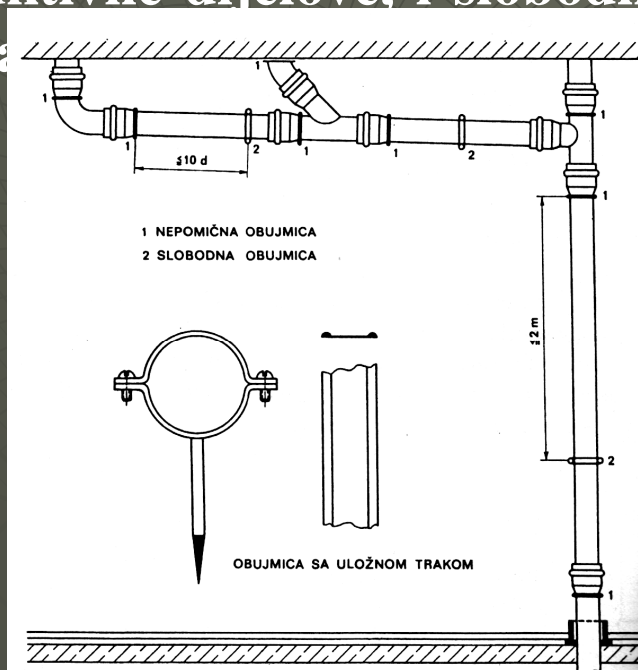

Prikupljanje otpadne vode glavnim sabirnim vodom vidljivo ispod stropa podruma

-upotrebljavaju se cijevi od lijevanog željeza ili od polimernih materijala, a cijevi se obujmicama i vješaljka pričvršćuju na stropove i zidove

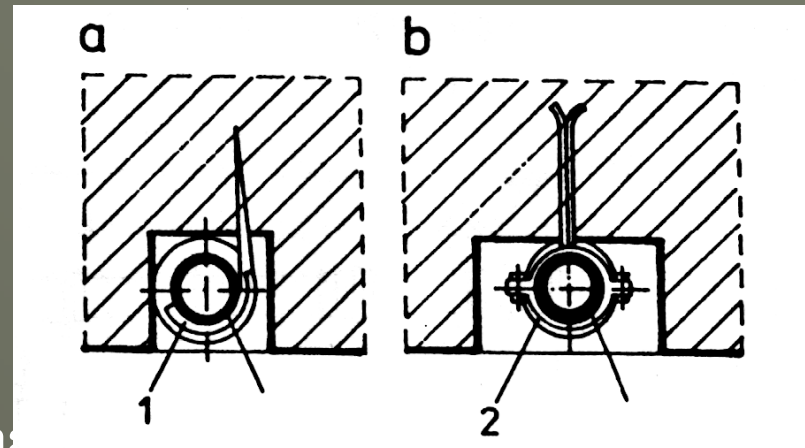
-za pričvršćenje cijevi na strop odnosno zid služe metalne obujmice, postavljene neposredno iza naglavka cijevi

-Upotrebljavaju se nepomične obujmice, koje su fiksno pričvršćene o konstruktivne dijelove, i slobodne, koje labavo obuhvate cijev i služe samo kao zaštita od horizontalno pomicanje ili klizanje cijevi

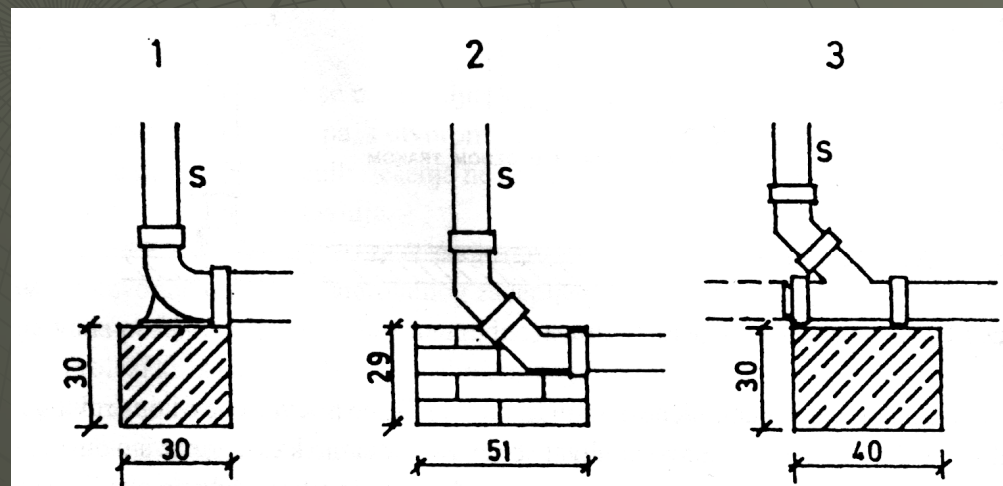
Vertikale (vertikalni sabirni vodovi)

- postavljaju se slobodno
  - uza zid, ugrađene u zidne otvore ili
  - u vertikalnim instalacijskim otvorima
- pričvršćenja se izvode kukom ili obujmicom
- cijevi se na zidove pričvršćuju ispod svakog naglavka, ali najmanje dva puta na svakom katu
- dno vertikale se oslanja na blok od opeke ili betona, ili ako se radi o cijevima od lijevanog željeza, primjenjuje se luk s petom

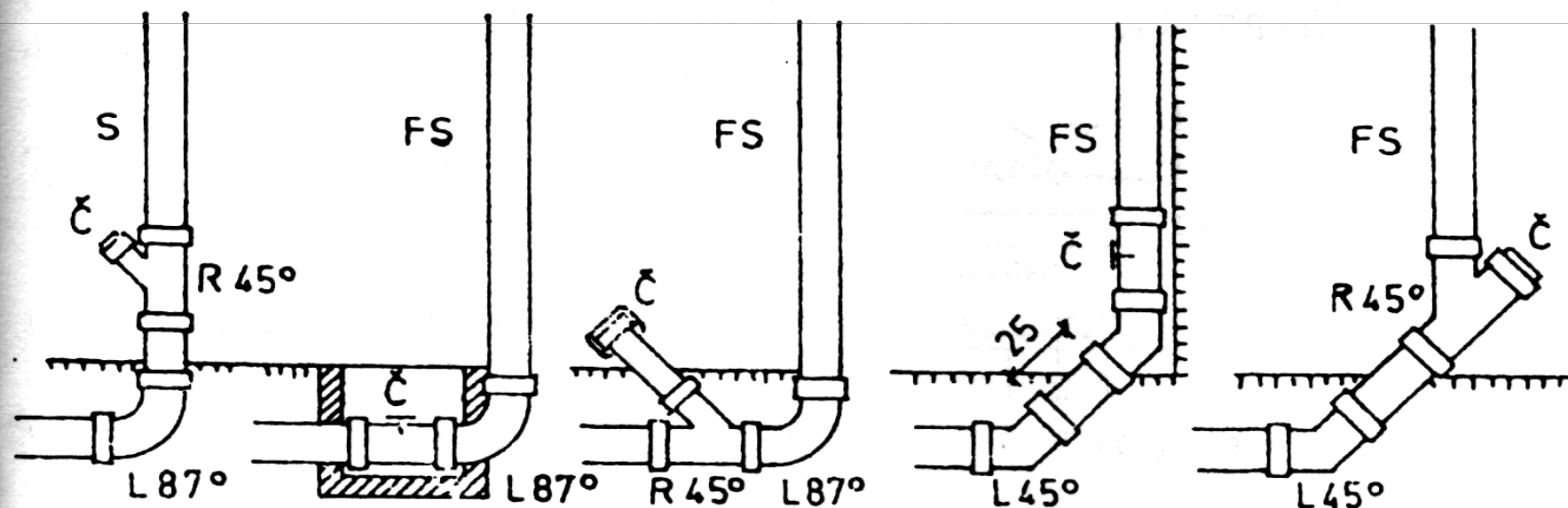
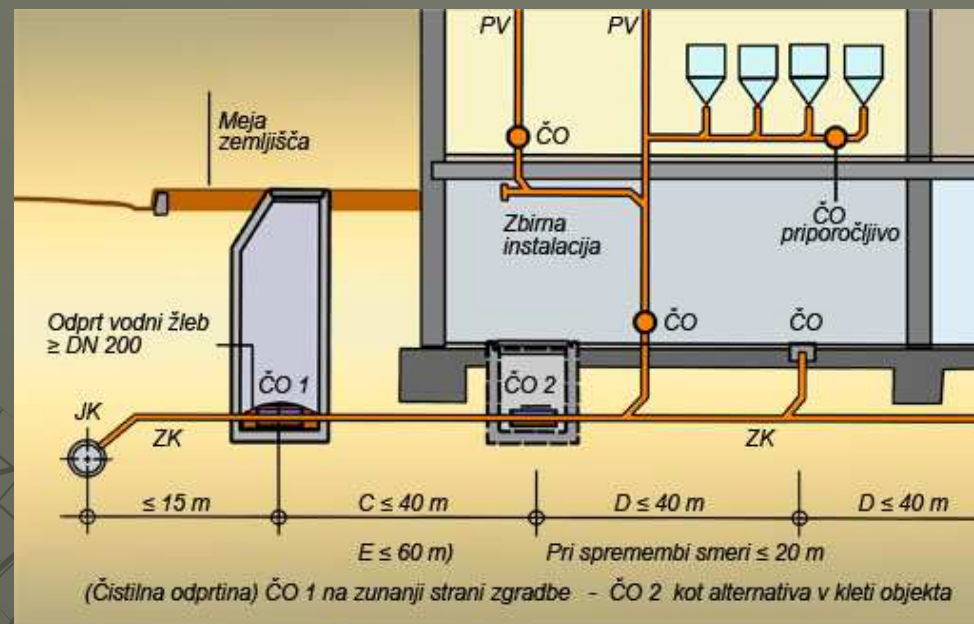

1. Kuka

2. Obujmica

- na dnu svake vertikale postavljaju se otvori za čišćenje, i to na visini od 40 cm od poda kako bi se mogla prilikom čišćenja podmetnuti posuda
- ako je vertikala u zidu, odnosno nije vidljiva, na mjestu otvora valja postaviti vratašca

Oborinske vertikale mogu biti

- unutarnje – primjenjuju se isti materijali kao i za sanitarne vertikale, i
- vanjske – najčešće od pocinčanog lima, kao i žljebovi za prihvrat vode, ili plastične
- oborinske vertikale se ne smiju otvoreno izlijevati na pločnike ili prometne površine
- ako se kišna vertikalna ne priključuje na glavni sabirni vod, vodu treba prihvatiti primjerenom obradom plohe na koju se izlijeva

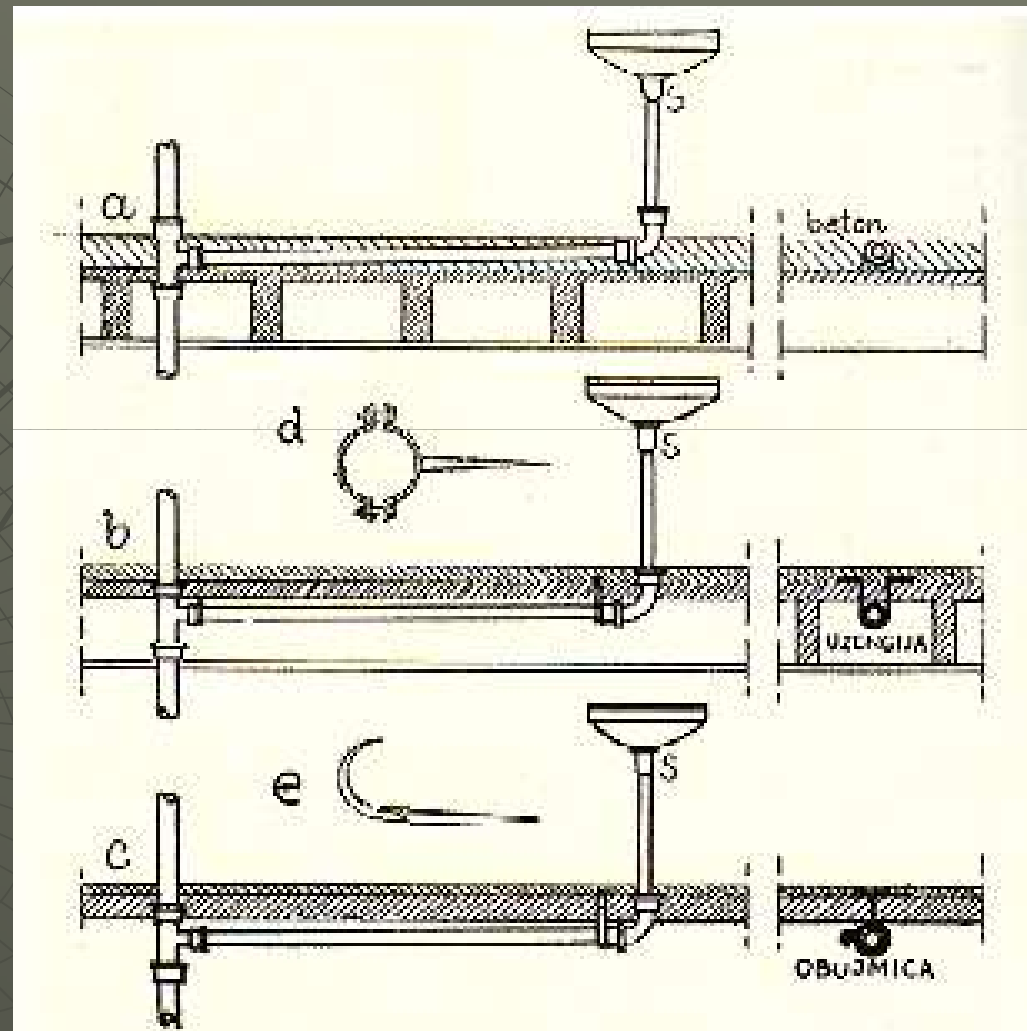

Grane i ogranci (priključni vodovi i horizontalni sabirni priključni vodovi)

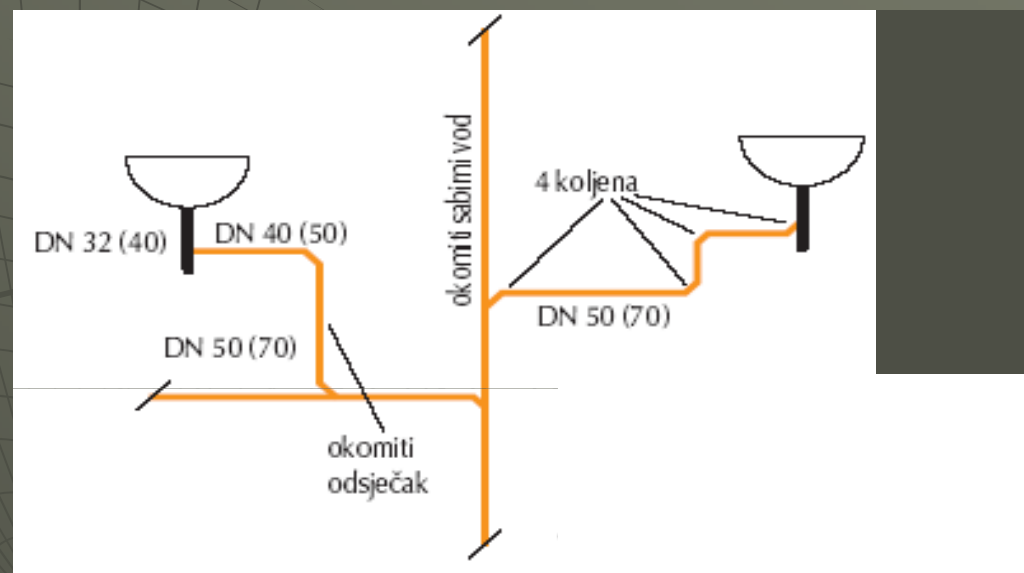
- mogu se izvoditi od lijevanog željeza ili polimernih materijala
- cijevi se postavljaju s određenim nagibom
- preporuka je da se priključci grana vertikalne izvedu pomoću fazonskih komada, pod kutom od 87° do $88,5^\circ$, jer se na taj način osigurava cirkulacija zraka iznad otpadne vode, što će onemogućiti izazivanje podtlaka u mreži
- najbolje je da grane podu postavljene vidljivo, ispod stropa ili između stropa i spuštenog stropa
- grane se postavljaju i unutar stropne konstrukcije, ali je u tom slučaju nedostatak jer su nepristupačne; ukoliko je stropna konstrukcija rebričasta, odvodnu se cijev može položiti između dva rebra i osigurati mogućnost pristupa s donje strane

Izvođenje horizontalnih kanalizacijskih instalacija

1. U DEBLJINI SAMOG PODA
(u sloju cementne košuljice)
2. U SASTAVU MEĐUKATNE KONSTRUKCIJE
vješanjem za vilice ili u prostoru između dva rebra
3. ISPOD MEĐUKATNE KONSTRUKCIJE
horizontalni razvod
potpuno vidljiv

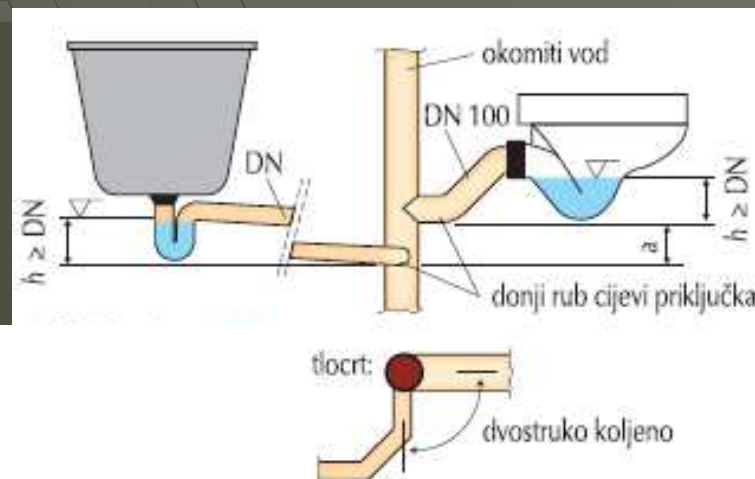

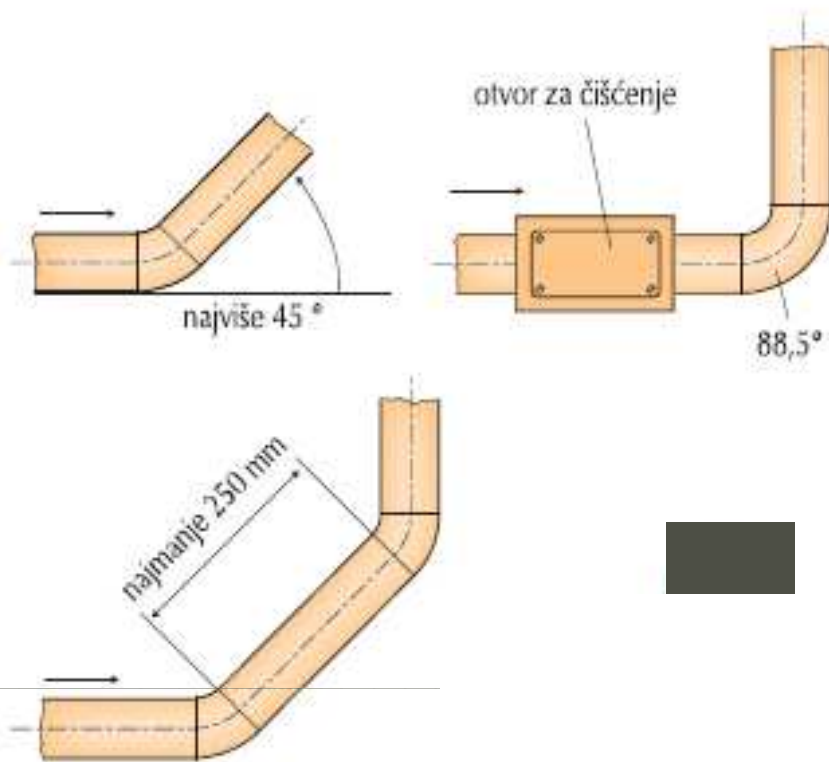
Pri izvođenju horizontalnih kanalizacijskih instalacija u kućanstvu treba se pridržavati nekoliko osnovnih smjernica kako bi se spriječilo začepeljivanje vodova

-pri dvostranom priključivanju na vertikalni vod preporuča se izvedba na različitim visinama (razmak 25 cm)

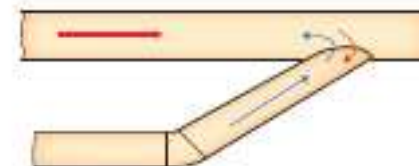
- potrebno je da cijev manjeg promjera bude iznad cijevi većeg promjera

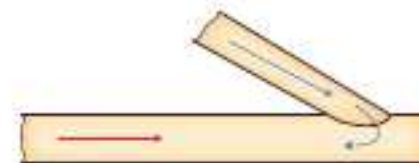
a) spoj vodoravno sa strane

- pri većim brzinama strujanja može doći do povratnog strujanja iz priključnog u glavni vod ili obratno

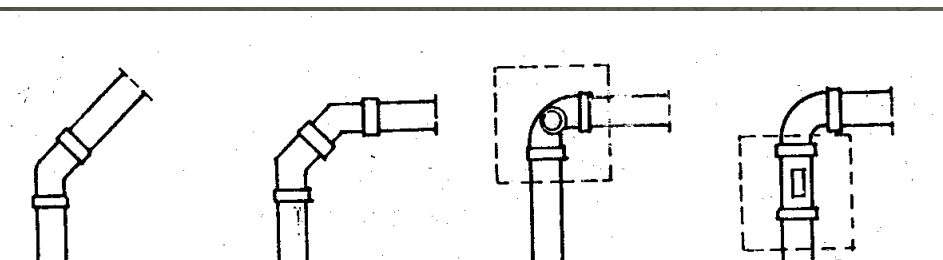
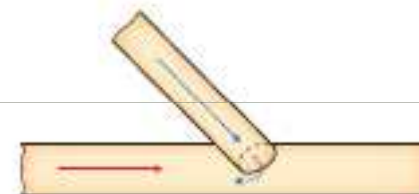
b) spoj odozgo pod malim kutem

- može doći do povratnog strujanja iz priključnog u glavni vod, ali ne i obratno

c) spoj odozgo pod velikim kutem

- može doći do zanemarivog povratnog strujanja iz priključnog u glavni vod, ali ne i obratno)

Promjer priključka ϕ [mm]	Najveća dopuštena duljina bez potrebe za odzračivanjem, m
50	6
70	10
100	10

Najveće dopuštene duljine horizontalnih kanalizacionih priključaka za koje odzračivanje nije potrebno (prema DIN 1986, dio 2)

10

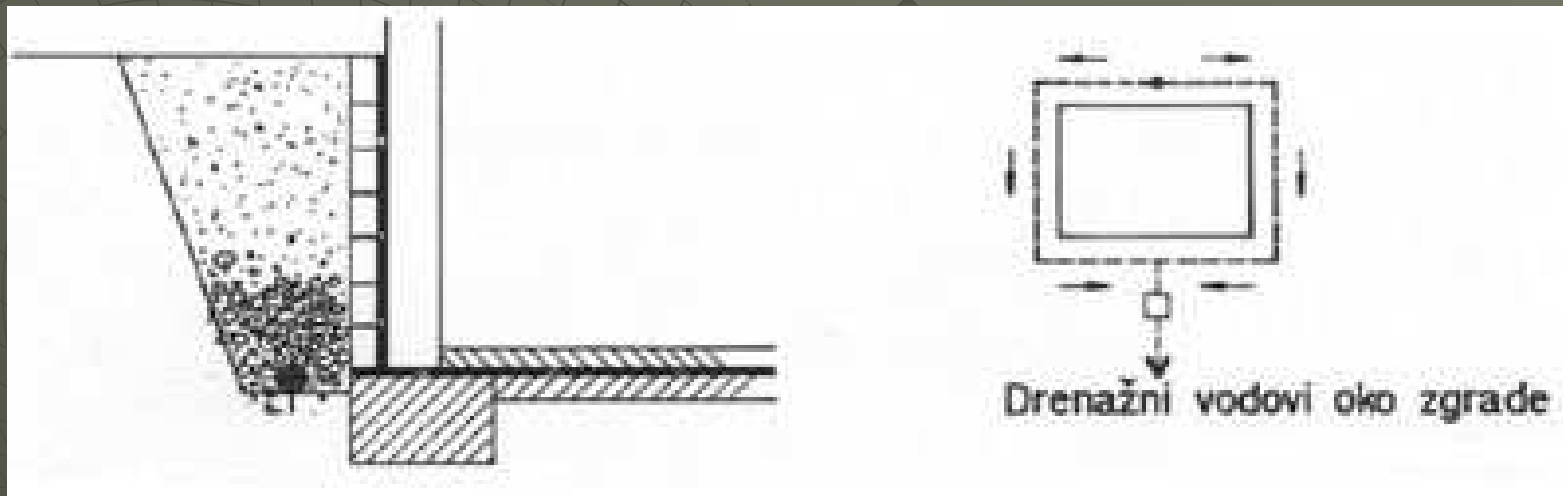
20

Drenažna kanalizacija

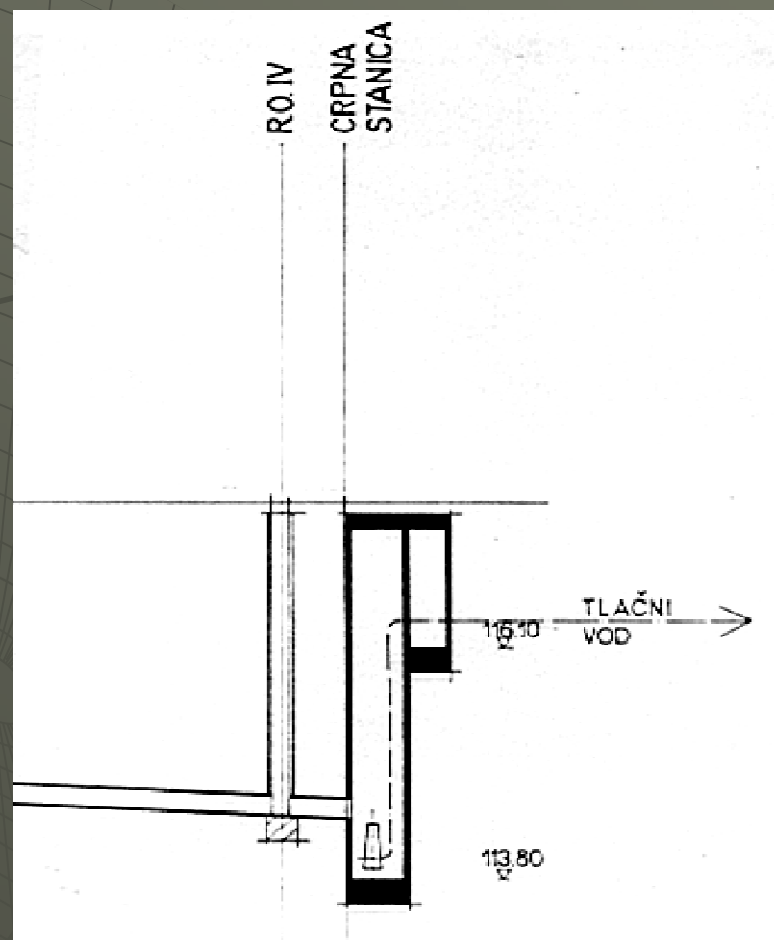
- ◆ Ako je zgrada locirana na padini brda ili općenito na takvom mjestu gdje je izložena procjeđivanju vode sa strane, potrebno je, radi zaštite podrumskih prostoriya od vlage i podzemne vode, osigurati odvodnjavanje, i to drenažnom instalacijom. Prije priključka na gradsku mrežu, voda prihvaćena drenažnim sustavima uključuje se u zajednički kanal, i to uvijek u sustav odvodnje oborinskih voda.

Drenažni vodovi oko zgrade

Crpna stanica na priključku drenažne kanalizacije

Održavanje kućne kanalizacije

Najčešći kvarovi na kanalizacijskoj instalaciji su:

- kvarovi u cijevima, odnosno puknuća cijevi,
- kvarovi zahodskog kotlića
- začepjenja
- neugodan miris u sanitarnim prostorijama
- kvarovi uređaja za sprječavanje opovrata strujanja
- kvarovi na uređajima za podizanje vode

Postupak s instalacijom kod napuštanja zgrade:

- kao zaštita od smrzavanja u hladnom dijelu godine kada se objekt napušta na dulje vrijeme sve posude s vodom se moraju isprazniti,
- da bi se onemogućilo prodiranje neugodnih mirisa i plinova iz kanalizacije kroz sifone, umjesto vode, u njih treba uliti tekućinu koja teško isparava, a za to je najbolje upotrijebiti obični automobilski antifriz

Vremenski intervali za pregled instalacija

Približni vremenski intervali	Provođenje tehničkog pregleda
Mjesečno 1 x	Kontrola protupovratnih ventila – grubi, vizualni pregled
Na ¼ godine	Nivo vode kod malo upotrebljavanih sifona – po potrebi doliti vodu u sifon Uređaji za podizanje otpadnih voda u objektima obrta i industrije.
Na ½ godine	Kontrola kakvoće otpadne vode i kontrola stanja instalacija Uređaji za podizanje otpadnih voda koji se koriste za više obiteljskih kuća u nizu Kontrola protupovratnih ventila - detaljan pregled
Godišnje 1 x	Vidljive cijevne instalacije i spojna mjesta, kontrola kontrolnih okana Uređaji za podizanje otpadnih voda u obiteljskim objektima
Po potrebi	Pregled, ako je zadovoljavajući protok i otjecanje Pročišćavanje otpadnih voda – provjera stanja objekata
Za značajne građevinske promjene	Vizualni pregledi i ispitivanje vodonepropusnosti katne instalacije kao i zagađenja u otpadnoj vodi

- ◆ **HRN EN 12056-1 Gravitacijski odvodni sustavi u zgradama -- 1. dio: Opći i izvedbeni zahtjevi (EN 12056-1:2000)**
- ◆ **HRN EN 12056-2 Gravitacijski odvodni sustavi u zgradama -- 2. dio: Sanitarni cjevovod, nacrt i proračun (EN 12056-2:2000)**
- ◆ **HRN EN 12056-3 Gravitacijski odvodni sustavi u zgradama -- 3. dio: Krovna odvodnja, nacrt i proračun (EN 12056-3:2000)**
- ◆ **HRN EN 12056-4 Gravitacijski odvodni sustavi u zgradama -- 4. dio: Postrojenja za dizanje otpadne vode -- Nacrt i proračun (EN 12056-4:2000)**
- ◆ **HRN EN 12056-5 Gravitacijski odvodni sustavi u zgradama -- 5. dio: Postavljanje i ispitivanje, upute za rad, održavanje i uporabu (EN 12056-5:2000)**

Hvala na pažnji!